

»SLOVENE« velja po pošti na vse strani Jugoslavije in v Ljubljani:

za celo leto naprej... K 84—
za pol leta... 42—
za četrt leta... 21—
za en mesec... 7—

Za inozemstvo celoletno K 95—

== Sobotna izdaja: ==

za celo leto... K 15—
za inozemstvo... 20—

SLOVENE

== Inzerati ==

Enostopna pettivrsta (50 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)

za enkrat... po K 1-20
uredni ranglasi... po K 1-30

Pri naročilu nad 10 objav popust.

Najmanjši oglaš 50/8 mm K 4—

== Poslano: ==

Enostopna pettivrsta K 3—
lahaja vsak dan izvenredno ponedeljek in dan po prazniku, ob 5. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 8/III. Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, uprava, št. 323.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran. Ljubljanske št. 850 za naročnino in št. 349 za oglaš, avstr. in češke 24.797, ogr. 26.511, bosn.-herc. 7563.

Odstop vlade.

Poročila iz Beograda javljajo, da je vlada odstopila. Kakor je vsakomur jasno, se je zgodilo to »izključno iz zunanje-političnih vzrokov«. K večjemu bi prihajalo v poštev še dejstvo, da sedanja demokratsko-socialistična vlada ni mogla in ne zna vladata države. Ker iz pozabljenosti tega drugega vzroka vlada ne omenja, omenjamo mi radi popolnosti tudi to bagatelo. Ta bagatela ima pa lastnost, da je pravzaprav edini vzrok odstopa. Naš zunanje-politični položaj je halja, ki jo vlada iz sramežljivosti drži pred seboj ob umiku. Da je naš zunanji položaj težak in resen, nismo namreč šele včeraj popoldne brzojavno izvedeli. Kakšne lepe stvari nam pripravljajo kapitalistični Pariz, je vedel in zna vsak polnoletni človek v Jugoslaviji že zdavnaj. Vseled tega so za to vedeli tudi demokrati. Če se tedaj danes sklicujejo presenečeni na »zunanje-politični položaj«, je le troje možno: ali se hlinijo in zidajo pri tem svoj up na politično nerazsodnost javnosti ali pa so bili tako neskončno kratkovidni, da niso predvidevali nasilnega mira, ki preti iz Pariza, niti par tednov naprej ali so pa za vse to vedeli in v brezmejni lahkomišelnosti menili, da lahko sami brez drugih strank in brez vsega naroda sklepajo o usodi države. Vsaka izmed treh možnosti je za njih način vladanja sramoten.

Toda tudi če vzamemo razloge vlade take kot so, pridemo do čudnih zaključkov. »Narod« piše, da so naloge, ki stoje pred vlado tako težavne, da demokratska — marksistična vlada zanje sama »ne more prevzeti odgovornosti«. Gre za državni položaj, »napram kojemu morajo nositi odgovornost vse stranke«. Demokratska zajednica bo »napela vse moči«, da se ustvari »življenja zmogljiva koncentracijska vlada.« Stališče, do katerega so se preriili demokratje, je popoloma istovetno z naziranjem, ki ga je koj ob izbruhu državne krize zastopal »Jugoslovanski klub« in deklariral dr. Korošec. Ze 23. avgusta je razglasil »Jug. klub« slovenskemu ljudstvu: Naloge, ki stoje pred Jugoslavijo, so »tako težavne, da jih ne more rešiti sama nobena izmed večjih skupin v parlamentu, ampak zahtevajo skupnega sodelovanja.« Z istimi argumenti, s katerimi je Jugoslovanski klub odklonil strankarsko vlado kot pogubonosno za državo z neurejenimi notranjimi in zunanjimi razmerami, s prav istimi razlogi utemeljuje danes Demokratska zajednica nevzdržljivost strankarske vlade in odstopa. Koncentracijski kabinet je po današnjem naziranju demokratske stranke edina pot k utrditvi države. Ju-

goslovanski klub s fanatikom dr. Korošcem je bil že ob izbruhu krize prepričan, da je koncentracijski kabinet pot k utrditvi države.

Škodljivi in nelepi boji, ki smo jih doživeli; nemir, ki se je polastil cele naše države in begal naše ljudstvo, zmanjšanje ugleda naše države na zunanji: vse to bi nam bilo prihranjeno, ko bi Demokratska zajednica imela svoje, to se pravi, naše spoznanje že pred mesecem. Izostala nam bi tudi sramota, da stojimo tik pred podpisom miru pred svetom brez vlade. Zato ne moremo napisati tej vladi lepega nekrologa.

V času, ko smo se borili za življenje, kakor maloktera država na svetu, so se ukvarjali »državotvorni demokratje« z našimi pomeščenjenimi socijalisti s športom kulturnega boja. Mesto, da bi napravili Jugoslavijo sposobno, da se upre imperijalističnemu miru iz Pariza, pa so tlačili na stotine svojih pristašev v državne urade, da okrepe stranko. Ta njih državotvornost ostane neizbrisna v zgodovini Jugoslavije. Še težje se bo dala zbrisati v zgodovini sramota, da so socijalni demokratje bili pri tem početju prijatelji in zavzniki liberalne buržuazije.

Kje so gasilci?

Doslej je bilo navada, da je bilo plat zvona, ako je kje nastal požar. Ljudstvo je nato privrelo skupaj ter gasilo in reševalo, kar se je rešiti dalo. V naši novi državi se dviga črn plamen, ki znači velik poguben požar. Ugonobil nam bo neprecenljive in nenadomestljive vrednote, če pravočasno ne pristavimo močnih brizgalnic. Požar preti na prosvetnem polju.

Opozorili smo že javnost, da je takozvani »prosvetni odbor« v Beogradu sestavljen nesprejemljiv načrt za preosnovo srednje šole, zlasti ker se je v njem črtal in izpustil veronauk od V. razreda dalje. Med dobrimi pedagogi in v vrstah, ki čutijo s Cerkvijo in jih boli, ako bi se naša srednješolska mladina, naša bodoča inteligenca v najodločilnejši dobi kar kratkomalo prepustila brez smernice in brez opore v vprašanih notranjega življenja — v teh vrstah je zavreščalo. Na pristojnem mestu so romali ostrji protesti. Ljudstvo na se pa, tako se zdi, še ni dovolj poučeno o tišem, a nevarnem načrtu, ki utegne imeti usodne in dalekosežne posledice; kajti zavedajmo se, da je to začetek onega boja, ki ga bje framasonstvo in židovstvo tudi drugod. Zastopniki ljudstva, poslanci, voditelji važnih ljudskih korporacij in društev — na noge! Pokažimo, da v

tem vprašanju ne prenesemo nobene rane! Reformo šolstva hočejo uvesti, a tako reformo, da pomeni za nas nazadovanje, velikanski korak — nazaj, ne naprej. V državi, kjer se plemena v toliki meri razlikujejo v kulturi, kakor n. pr. v Zedinjeni Jugoslaviji, ne kaže vsega prevreči in spraviti na eno kopito. Vsa preja, ki jo je nanizal prosvetni odbor, ne gre na eno skupno motivilo. Naj se napravi okvirni zakon, ki se bo v njem lahko nemoteno razvijalo šolstvo posameznega naroda na temelju, ki ga že ima. Šolstvo je pri nas — to lahko rečemo — že toliko razvito, da ne gre na natezalnico, ki jo pripravlja prosvetni odbor v Beogradu.

Komaj smo se nekoliko ohladili prvega razburjenja, ki ga je povzročila osnova za reformo srednjih šol v državi SHS, je že udarila nova gromila iz istega centra ter zanetila nov požar. Prosvetni odbor je izdelal tudi načrt za preosnovo ljudske šole, ki je naravnost žaljiv za Cerkve in za naše ljudstvo ter docela nedemokatičen, kajti daje mu bremena, pa skoraj nič pravic, kar je dr. S. v »Slovenec« vse že dovolj krepko ožigosel. Cerkve t. j. ti isti faktor, ki ima po naravnem in božjem zakonu pravico in dolžnost vzgajati, bi bila po tem načrtu izključena od vseh šolskih odborov in svetov. Prosvetni odbor je celo črtal glavni in nenadomestljivi temelj vsake prave vzgoje ter zamenjal zahtevo versko-naravne vzgoje z neko publico, ki jo je nazval: narodno-moralno vzgojo.

Ne bomo naštevati tu vseh napak izkaženega načrta; glavni namen tega kulturno-bojnega osnutka je, kar naravnost in brez sramežljivosti prizna »Tumač«: dokumentirati nezavisnost šole od Cerkve. To je dovolj značilno!

Kar smo pa hoteli v teh vrsticah poudariti, je to-le: Ali se naše ljudstvo zaveda, da smo že sredi kulturnega boja? Ali je vsak naš zastopnik na svojem mestu že storil svojo dolžnost, da ljudstvo ne ostane nepoučeno v tako važnih vprašanih skupnega blaga? Ali vrši vse naše časopisje svojo dolžnost v tem oziru? Koliko protestov zoper ta zavratni napad na naše svetinje je že sestavljenih in poslanih na kompetentno mesto?

Zgani se narod, dokler je čas! Zvonite plat zvona, kajti zapaljen je ogenj, a že je čas, da ga pogasimo. Liga X.

Iz zasedenega ozemlja.

Poročali smo že o raznih novotarijah, ki so jih vpeljali Lahi v naših krajih. Danes moramo omeniti zopet nekaj novega. Da bi okrepili svoje šibke in bolehe ti-

nance so Lahi vpeljali sedaj tudi pri nas kolek na vse mogoče stvari. Tako n. pr. morajo biti kolekovane vse vstopnice za javne prireditve, plesne, veselice, za kino itd. Brez kolekovanih vstopnic se ne pride nikamor več. Potem so kolekovani računski listki po gostilnah. Noben gostilničar ne sme napraviti računa brez listka, enako ne kavarnar in isto velja za vsa podobna podjetja. Računi pod 1 liro so koleka prosti, od 1 do 5 lir znaša kolek 5 stotink, od 5 lir dalje pa 10 stotink. To je za vsa podjetja obvezno, posebno še za gostilne, restavracije in hotele.

Razun tega so pa kolekovane tudi skoro vse medicine po lekarnah, razni tozadavni predmeti po drogerijah, razne dišave, parfumi itd. Celo po navadnih priprostitih trgovinah so pritisnili kolek na vsako stvar, ki ima količjak prijeten duh in spada med toaletne predmete n. pr. prah za umivanje rok, češ, da spada pod dišave.

Druga posebnost, katere tudi nismo veseli, je obetajoči davek — na okna. Kaj takega je seveda mogoče res le edino v Italiji. Kdor ima zračno, solnčno stanovanje, mora zato plačati davek, ker si je napravil preveč oken. Dve okni v hiši sta davka prosti, vsa druga se bodo obdačila. S kakšnimi zdravstvenimi predpisi se taki davki vjemajo, to je našim ljudem seveda neumljivo. Vedno smo slišali, da so zračna stanovanja zdrava, ugodna. Zato so zdravniki priporočali dovolj velika okna in tudi zadostno število. Sedaj vas Lah učijo, da zadostujeta dve okni, da zraka ne potrebujemo in morda tudi ne zdravja. Čudna načela morajo vladati v laških glavah, da nalagajo davke na tako potrebne stvari, kot so okna pri hiši. Razun tega menijo bodo obdačili tudi kokeši, štirikolesne vozove in kaj znamo, kaj še vse. Že drugih davkov je dosti, posebno ker so Lahi vse dajatve napram državi, deželi in občini spremenili iz kron čisto mirno v lire. Kolikor prej kron, toliko sedaj lir, bodisi zemljiški davek, bodisi pristojbina, bodisi kolek na prošnj. Saj so na potne liste v inozemstvo prvotno nastavlili koleke po 15 lir, kar se jim je vendar nazadnje zdelo preveč in znižali so to pristojbino na 3 lire.

V Gorici se v zadnjem času naseljuje vedno več laških bank. Sedaj je raznih goriskih laških bank in raznih filijalk iz kraljestva okoli deset. Toraj več kot zadosti, kajti potreba po teh zavodih je gotovo precej manjša. Seveda je glavni namen teh podjetij uničiti slovenski kapital in pa pokazati strmečemu svetu italijanske bogastvo, ki se izteka kakor znano prav močno iz ameriških posojil. Kadar bodo odleteli ti ameriški krediti,

LISTEK.

Avditor.

Spisal France Bevk.

Gospod Stepnicki je vstal od pisalne mize in hodil po sobi. Njegova špičasta, polna brada se je nervozno potresla nad polzlatim ovratnikom, nad katerim je stala ponosita glava s plemenitimi potezami in neoporečno dostojanstvenostjo, primerno človeku, ki zavzema tako važno mesto, kakor on.

Roke je nosil prekrizane na hrbtu, obrvi so se mu namršile. Hkratu je zamahnil z roko, ko da hoče odpoditi neugodne misli, ki so mu belile glavo. Nato je znova sedel k pisalni mizi.

Na mizi je ležala srebrna tobačnica, par debelih knjig, nekaj uradnih spisov in ogromen črnilnik. Spisi so bili razgrnjeni, popisani, stavki podčrtani, z opazkami in popisi. Kadarkoli se je sklonil Stepnicki nad nje, ga je spreletelo neugodno čustvo, čelo se mu je malce pomračilo. Zaprl je spise, položil jih na stran, naslonil se in orižgal cigareto.

Predramil ga je glas: »Kaj razmišljaš, Egon?«

Skoraj je bil pozabil, da je žena v sobi. Sedela je v naslonjaču in vezla. Bleda je z dobrohotnim pogledom gledala

nani, ko da ga želi pozdraviti, a se ga boji motiti pri delu.

Egon je nehotе spreletel sijaj čez obraz. Oči so mu zagorele, nervozno dostojanstvo je izgubilo nekaj svojega blaska in se prelilo v nežnost, ki ga je obšla vselej, kadar se je blizal svoji ženi, s katero je živel šest mesec v zakonu. Vstal je in se ji približal.

»Kaj je, Egon?«

»Nič ni, golobčica,« se je dotaknil njenih las. Vedno se ji je blizal kot otroku.

»Koliko skrbi imaš s to zadevo? Vem, da ti ni ljuba.«

»Prav nič mi ni ljuba, draga moja,« se je nasmehnil Stepnicki. »V tvoji navzočnosti mi je prav posebno neljuba.« Spomnil se je, s kako lahkoto je svoj čas reševal take zadeve.

Ida ga je gledala kot golobček, celo oči je imela nekoliko zardele.

»Ali si danes kaj mislil name?«

»Zakaj to vprašaš, dragica?«

»Nič. Tako. Saj veš — radi včerajšnje zadeve. Ti si mi malce obljubil,« mu je dejala za spoznanje očitačje.

Stepnicki se je nehotе zresnil. »Ah, da! No, res! Ampak, povej mi, Ida, čemu ti je toliko do tega človeka? V vsakem drugem slučaju bi mi bilo lažje.«

»Saj sem ti povedala, zakaj...«

Gledala sta se. Stepnicki se je boril med nežnostjo in resnobo, ki mu jo je na-

rekovala dolžnost. Za trenutek se je zamislil.

»Prevdaril sem. Glej, vse ti storim. Kar hočeš, ti napravim. A kadar gre za dolžnost, moram ostati mož. Preki sod je, zato je usoda tega človeka v mojih rokah, ki sem zato pooblaščen in ne smem točji v obraz pravici. Pregrešil se je, niti eno dejstvo ne govori zanj. Vse za smrt. Kako naj ga rešim? Dragica, če mi poveš možnost, gotovo storim to. Saj mi ni do tega, da umrje. Moj sovražnik ni, a sovražnik javne dobrobiti je, sovražnik države in obstoječega reda je. To ni moje delo. Jaz sem le orodje, vršitelj zakonov.«

Ida prvi hip ni našla besede. Potem pa je dejala:

»Ampak, kaj je storil? Saj si dejal sam, da je zadeva malce meglena, zavita...«

»Seveda, draga Ida. Toda vkljub vsi zavistosti in zamaotanosti ne govori niti en razlog zanj. Vsa dejstva odkrivajo njegovo krivdo bolj in bolj.«

Stepnicki ji je prigovarjal kot otroku; nežno in nalahno jo je hotel prepričati, ko da prepričuje nežno in poslušno dete. Ona ga je zrla odkrito, naravnost v oči, s smehljajem, ki je hotel zmagati za vsako ceno. Ta smehljaj je Stepnicki v teku šestih mesecev spoznal do dobra, zato ga je tiho grizel v duši in mu ni dal miru. Bil pa je fin človek in ni hotel, da žena to opazi,

Sploh ni hotel, da žena količjak občuti brezobzirno surovost njegovega poklica. Že od dne svojega zakona se je hotel jasno ločiti v dva človeka, povsem ločena drug od drugega in različna; v človeku, ki ima opravila le v pisarni in na vežbališču, ki nosi glavo dostojanstveno in živi v primerni razdalji od ljudi, brezprimerno važen in strog, toliko bolj važen, kolikor manj važno je delo, ki ga opravlja, in v drugega človeka, ki je nežen, prijeten, prikljup, pol otrok, kakršnega ne sme uzreti ulica... Zato mu je bilo sitno, ko ga je žena naenkrat vprašala o stvari, o kateri doma ni govoril, razen s svojim pobočnikom, kadar je bil ta pri njemu na kosilu in se je še kdaj ogibal stvari, ki bi želele nežna čustva.

Gospa Ida pa je zopet izpregovorila in položila roko na njegovo ramo:

»In kakšna je ta krivda?«

»Krivda.« Ali bi ne govorila o čem drugem, Ida? O tem predmetu govoriti s teboj je grdo.

»Zakaj?« je dejala Ida napol očitačje. »Zakaj?« Potem mu je pogledala globlje v oči. »Zakaj mi nisi odgovoril na vprašanje?«

Stepnicki se je bal, da ne bi užatil žene. Prijel jo je rahlo za bradico in z nasmehom, ki ga Ida ni znala razbrati, je razlagal površno, ko da se loteva neliubega posla.

bodo tudi laški kapitalisti in laške banke tako približno kot riba na suhem. Tudi v tem oziru vidimo pri Lahih isti stari laški princip: dosti besed, dosti komedije, zadaj pa se ne skriva prav nič. Potemkin s svojimi vasmi je bil pravzaprav še revček proti temu, kako znajo slikati ugodne razmere italijanske države naši ljubi novi gospodarji. Cel govor, trajajoč, čez pol ure, gotovo ni preobširen, ako je treba označiti pomen — ene laške muhe.

Letina kaže letos po naših krajih, posebno po Vipavskem prav ugodno. Razun par krajev okoli Planin in Gradišča pri Vipavi, kjer je toča napravila precej škodo, so drugi kraji vsi v jako lepem stanju. Posebno ugodno kaže trta, ki obeta letos dober in obilen pridelek. Kako bodo pa cene, to se bo še videlo. Prej smo bili glede cen skoro samostojni na Goriškem, sedaj je obilica laškega vina preplavila naše kraje, kar seveda ne bo ugodno vplivalo na kupčijo. Sicer je še dosti naših ljudi, ki, če že gredo v gostilno, zahtevajo naše domače vino, ne pa tuje laške tekočine, ki pravijo, da je povečini narejeno. Če že kdo pije čašo vina, naj tedaj zahteva vsaj našo domačo kapljico, tako bodo tudi krčmarji prisiljeni kupovati vino od naših domačih pridelovalcev, in na ta način bo ustrezno vsem. Seveda imajo laška vina včasih tako nizke cene, da ni mogoča nikakva konkurenca, a z narodnega stališča bi naši ljudje morali vedno in povsod zahtevati v naših slovenskih gostilnah edino le naše domače vinske pridelke.

Lahi seveda ne pijejo naših vin, kajti že svojih imajo odveč. S svojimi opletenimi steklenicami so poplaval celo slovensko zasedeno ozemlje in s tem so hudo oškodovali naše vinorejce in tudi krčmarje. V nekaterih krajih so naši gostilničarji bili skoro brezpomembni, razen kadar je bilo treba plačati patente. Stvar se sicer vidi morda bolj malenkostna, a če se je iz laških vojaških zalog in kantin izpeljalo v naše slovenske vasi na tisoče in tisoče voz tistega čudnega »chiantija«, potem bo morda vendar morali pomisliti, da je to poržlo marsikako slovensko liro, ki je šla potem doli v globoko Italijo.

Ob koncu naj omenim še nekaj. V zadnjem času se je vrnilo precej naših ljudi iz Amerike. Prinesli so s seboj po večini jako lepe vsote, kar bo za dotično gospodarstvo in tudi za cele vasi gotovo precejšnjega pomena. Tako se bo ta in ona hiša gospodarsko zopet okrepila, in denarna pomoč iz Amerike je baš v sedanjem času pri nas jako dobrodošla. Kajti priznati je treba, da denarja pri nas primanjkuje, ljudstvo je brez podpor, davke je treba plačati itd.

V naši na boljše čase, sklepam to svoje poročilo in zaključujem z zaupanjem, da pravična stvar mora zmagati tudi pri nas na Goriškem.

Comte Begouen o Jugoslovanih pred 32 leti.

Iz Pariza se nam piše: Ravno kar je izšla knjiga, katere naslov se glasi:

Comte Begouen: Chez les Yougoslaves il y a trentedix ans. Lettres au Journal des Débats 1887—1888. (Med Jugoslovani pred 32 leti. Pisma Journalu des Débats 1887—1888.) — Editions Bossard, 43, Rue Madame — Paris 1919.

Pisatelj je znani Comte Begouen, stari prijatelj Jugoslovancov, ki je s slovitiim journalistom Gavrain v pariškem listu »Journal des Débats« poseben mednarodno konferenco neumorno in pogumno zagovarjal pravice Jugoslovancov. V tej

knjižici je pisatelj zbral pisma, ki jih je pred 32 leti s svojega potovanja po jugoslovanskem ozemlju pisal v domovino in ki jih je prijavil tedaj Journal des Débats. Pisma so polna dragocenih zgodovinskih reminiscenc. Osebni doživljaji in aperčuji naravnost proroškega značaja dajejo tem pismom baš v sedanjem času posebno miškavnost.

Noben Jugoslovanc ne bode brez ginjenosti čital teh pism, v katerih Begouen direktno javnosti, ali svoji ljubljani mami, ali svojemu bratu hoče obrazložiti, kaj so Jugoslovanci, kakšna je njih kultura, kakšno je njihovo politično stremeljenje itd. Da bi mi bili imeli več takih mož kakor je Begouen med Francozi, Anglesi in Amerikanci, bi stala naša stvar povsem drugače; posebno francoski, angleški in ameriški svet nas doslej ni prav nič poznal in to je bilo deloma pač naša lastna krivda.

Begouen konstatira v teh pismih že pred 32 leti, da je Trst enklave v slovenskem ozemlju (str. 15) in da ga je prvi korak iz mesta privedel v popolnoma slovenski milieu (str. 9).

O Jugoslovanih navede dve simpatični potezi: njihovo izredno gostoljubnost (str. 25), s katero so ga naravnost obsuli v Ljubljani, Zagrebu in Djakovu, in njihovo gorečo narodno čustvovanje. Begouen, ki je poznal iz domovine samo državno misel, je šele med Jugoslovani razumel silno moč narodne ideje.

Zelo prijetno je bil pisatelj iznenaden, da je našel v tistih časih med Jugoslovani globoko ukoreninjene simpatije do Francozov.

Z bistrim očesom spozna mladi Francoz že tedaj vso pogubonosno pogrešnost avstro-madžarske politike.

Kako resnično nam zveni njegova sodba o Madžarih na str. 49: »Njihova politika se mi ne zdi dalekovidna, sila še nikdar ni ustvarila kaj trajnega,« posebno danes, ko se je ves madžarski sistem zrušil v prah in pepel! Klasično so pa Hrvatje v Zagrebu izlili svoja takratna čustva napram Madžarom v epopejne besede: »Bolje je umreti nego umirati« (str. 49).

Najdragocenejši so spomini na nepozabnega Strossmayerja, s katerim je pisatelj zelo zaupno občeval. Begouen ga slika kot klicarja in prvobornega jugoslovanske ideje! Kako proroško nam zvené sedaj besede velikega vladike, ki jih je govoril tedaj mlademu Francozu (str. 125): »Si morete li misliti, da je logično in vsled tega sklep Božje Previdnosti, da naj bodo Slovenci, Hrvatje, Dalmatinci, Srbi, Bosanci, Črnogorci itd. razdeljeni na različne države, ko so vendar istega slovenskega plemena!... Dosti so napredovali, da lahko sami sebe vladajo!... Jaz imam vero v bodočnost našega naroda in prišel bo dan, ko bodo padle one barijere, ki so jih ljudje umetno postavili, kajti dogodki, silnejši od teh ljudi, jih bodo podrli.«

O Strossmayerju pravi Begouen (str. 98): Dve veliki ideji ste ga vodili: »Moralni in intelektualni prepoved Jugoslovancov in združenje pravoslavne in katoliške cerkve.«

Njemu je bila pred očmi velika zgodovinska naloga Slovanstva, ki naj ostoja v tem, da zdravo Slovanstvo pretvori in preosnovi celo zahodno Evropo, a to se mu je zdelo le mogoče, ako bo Slovanstvo zedinjeno in razkol odpravljen. — Upal je, da se nekega dne njegov ideal uresniči in dejal je Begouen-u: »Takrat ne bodem več med živimi, a imel bom to lažbo, da sem vsaj deloval za ta cilj.«

Opozorjamo vso jugoslovansko javnost na to knjižico in jo priporočamo, pi-

satelju pa bodimo hvaležni, da tako dosledno in vztrajno goji vezi med nami in Francozi. Pisatelj izpolnjuje važno misijo za nas med Francozi, ker jih seznanja z našimi zadevami, njegova beseda pa je tem vplivnejša, ker poteka iz osebnih izkušenj.

Slovenski Korotan.

O tej zanimivi in zares poučni knjigi, ki je izšla letos za Veliko noč, se je tu pa tam že nekaj pisalo, a vendar upam, da teh par vrstic ne bo odveč, posebno če pomislimo, da je glasovanje na Koroškem pred vrati in da je nujno potrebno, da se vsak naš omlanec in tudi vsak neuk človek, ki ima količjak smisla za koroško stvar, vsaj še ob dvanajsti uri ponoči, kako stoji naša narodna stvar na Koroškem.

Knjiga »Slovenski Korotan«, katero je spisal odlični poznavatelj koroških odnosov pod izmišljenim imenom dr. Moravski, je bila od nemške vlade takoj ob vstopu v življenje konfiscirana. Hvala Bogu je nemška taca zasegla le 200 izvodov, drugi del zaloge je prišel srečno še o pravem času v varno zavetje Tode pisatelju je prinesla marsikako grenko uro. Nekdo je Nemcem ovadil, kdo je pravzaprav ta dr. Moravski, in takoj so ga spravili pod ključ. Knjiga, ki obsega 84 strani bogate vsebine, se dobi sedaj še pri g. Jožefu Vajncerlu, trgovcu v Pliberku. Zaloga znaša še 5000 izvodov.

Naj bi segli po knjigi vsi, ki se količjak zanimajo za našo stvar na Koroškem. Naj bi jo kupila društva, posamezniki, posebno pa vsak Korošec. Knjiga je krasno poučno delo o našem bitju in žitju na Koroškem, iz nje se bo vsakdo naučil, kaj smo bili Slovenci na Koroškem, koliko nas je in kakšna sila še tiči v teh ljudeh.

Nočem in ne morem se spuščati v podrobnosti, tudi nočem navajati statistike in števil, a na kulturni in literarni razvoj bi pa rad opozoril. Morda bo tudi iz tega razvidno, da koroški Slovenci niso kako postransko ljudstvo, ampak plemo, ki je šlo že od nekdaj vedno krepko naprej — vključno tisočerm zaprekam, ki so se posebno v zadnjih desetletjih vedno bolj množile.

Iz prvih časov našega bivanja po sedanjih krajih imamo lepa slovenska imena koroških županov in voivod, na primer Borut, Gorazd, Hotimir, Volkun, Pribislav, Vojmir, Stojmir itd. Karantanija je imela takrat svoje pravo — »Slavonica institutio«. Koroški vojvode so imeli pravico se pred cesarjem zagovarjati v slovenskem jeziku, kot sporoča kronist Otokar Štajerski — in windischer sprache. Kronist Janez Unrest piše, da je Koroško prav slovenska dežela — »ein rechts windisch land ist«.

Potem pride pa cela vrsta važnih faktov za slovensko slovstvo posebe. Tako imajo briženski spomeniki svojo domovino na Koroškem, potem imamo celovški rokopis, prvi slovenski slovar, ki ga je napisal Megiser. Dalje pride Gutsmann, pozneje Jarnik in Matija Majar. Važno dejstvo je potem ustanovitev Družbe sv. Mohorja — v Celovcu. V Celovcu je deloval slovenski koroški politik Andrej Einspieler, tu je ustanovil že leta 1848. »Slovensko društvo« in se že takrat potoeval za zvezo s Hrvati in Srbi. V Celovcu je izhajal »Slovenski prijatelj« skozi 32 let, v Celovcu je izhajal »Glasnik«, »Kres«, v Celovcu je izšla Janežičeva »Slovenska slovnica«, ki je pač znana skoro vsakemu količjak izobraženemu Slovincu. Mohorjeva družba je izdala tekom 67 let svojega delovanja okoli 19 milijonov knjig, ki mora tudi sovražniku imponirati.

Da se na Koroškem svoj čas, preden so začeli Nemci definitivno graditi svoj most do Adrije, tudi polit. Slov. še prišli tuptam do veljave, kaže dejstvo, da je bil Einspieler l. 1876 izvoljen v celovski občinski svet in l. 1880 že tretjič v koroški deželni zbor. Vse to in še dosti več nam prav obširno podaja knjiga »Slovenski Korotan«. Piše o naselitvi Slovencev, o prvi germanizaciji, o utrakvističnih šolah, o prometu, o trgovini, o bojih za slovenski jezik v cerkvi, o alkoholu, o nemških veleposestnikih, o uradnem štetju itd. Poleg kulturnega in zgodovinskega pregleda ima knjiga celo vrsto statističnih tabel o združništvu, o organizacijah, o društvi, o hranilnicah in posojilnicah, o raznih bratovčinah itd. Prinaša podatke o slovenskih in mešanih župnijah, o ljudskih in mešanskih šolah, o dijaštvu, o uradništvu vseh kategorij, o občevalnem jeziku, o volitvah, o slovenskih izgubah itd. Gospodarske statistike prinašajo podatke o rudah, o gozdih, o poljedelstvu, o veleposestvu, o kmetijskih šolah, o živinoreji in sadjarstvu.

Knjiga »Slovenski Korotan« je zares vseskozi informativna in zasluži, da se kar najbolj razširi po vsej Jugoslaviji. Vsakdo, ki jo bode prečital, bode čisto drugače in z drugim zanimanjem sledil dogodkom, ki bodo odločili usodo tega dela našega telesa. Knjiga »Slovenski Korotan« bi pa morala biti posebno znana vsakemu Korošču in vsaki Korošici, vsem tistim, ki bodo v bližnji bodočnosti odločevali svojo usodo z glasovanjem. Iz te knjige bodo naši ljudje videli svojo staro silo, svojo moč, svojo staro pravdo. Reči je treba, da plemo, ki je imelo l. 1914 samo v Celovcu pod nemško strahovlado 32 slovenskih organizacij, ne sme biti posečeno smrti, ampak treba je storiti vse, da se krepko zveže z materjo Jugoslavijo, ki bo znala svojo koroško hčerko pripeljati do vrhunca pravega kulturnega materialnega blagostanja.

Širite tedaj vsi v to poklicani in v to zmogni knjigo »Slovenski Korotan«, pojasnite ljudstvo njegovo slovensko preteklost, njegovo kulturno silo in pokažite mu pravo pot, ki pelje v naročje skupne matere Jugoslavije.

d. b.

Ljudski oder.

(K otvoritvi dramatične šole in začetku letošnje sezone.)

Ljudski oder je otvoril prošli petek zvečer v mali dvorani Ljudskega doma dramatično šolo. Priglasilo se je razveseljivo število vdeležencev, ki so prišli k otvoritvi v polnem številu. Predsednik Ljudskega odra je otvoril dramatično šolo z nagovorom v katerem je orisal začetek slovenske gledališke umetnosti. Omenil je pasijonske igre, ki so jih igrali naši pradedi po nekaterih krajih na Slovenskem. Takrat se je pri predstavah prvič glasila slovenska beseda našemu ljudstvu. Ni pozabil tudi našega najstarejšega slovenskega gledališča v Idriji, kjer so igrali v slovenskem jeziku idrijski rudarji. Orisal nam je silne težkoče, s katerimi se je morala boriti slovenska Talija pri nas v Ljubljani proti nemški gospodujoči gospodi. Pa strašnih težkočah si je tu pa tam priborila po par predstav, a je zopet izgubila vse. Še le dramatično društvo, ki se je bilo ustanovilo l. 1868, si je priborilo trajnejšega obstanka; iz teh početkov se je razvilo naše narodno gledališče, ki ima danes dvoje poslopj na razpolago in goji dramo in opero, vsako posebej.

Govornik je omenil tudi ustanovitev Ljudskega odra, ki ga lahko imenujemo

»Krivda.« Seveda je kriv. Poglej: Na predvečer je govoril vojakom v gostilni tako nekako revolucionarno. Dejal je, da je napočil čas, ko bo vstal ves narod. To je bil politični govor. Neposredni dve uri za tem je začel vojaški upor... da!

»In... potem?»

»Dragica moja, ti ne razumeš! Poglej: upor! Vojaški upor! Streljali so. En častnik je bil ranjen. Več vojakov mrtvih. Ali si moreš misliti kaj hujšega?»

Stepnicki se je pretvarjal, ko da je zelo začuden nad Idino naivnostjo. Gospa Ida pa je grizla ustnice nekaj trenutkov, nato je dejala:

»Ali je bil zraven? Ali je ukazal streljati?»

»Ukazal? Saj ni treba ukazati. V zvezi je cela stvar; njegov govor in poznejše dejanje namreč. Z besedami jih je opijanil, da so storili kar so storili...«

»Potem so bili drugi nedolžni. In vi ste jih streljali?»

Stepnicki je napravil obupan obraz. Prijel je ženo čez pas in jo je poljubil. Njena logika, ki je tirjala neizogibno konsekvenco naravnega človeka, ga je tepla. Če jih je res opijanil z besedami, niso zaslužili smrti, a če jih ni opijanil, ne zaslužijo smrti on. Bah! Vprašal je ženo, ki se ga je oklenila:

»Pa čemu tako govoriš zani, ravno zani? Za nobenega drugega, ko bi bilo

lažje kaj storiti. A tu gre za direktnega povzročitelja, za jedro upora.«

Žena se je nagnila do njega in mu je podala vso nežnost v svojem pogledu. Oklenila se je njegove roke in jo je pestovala.

»Saj sem ti že povedala, zakaj. Zato, ker si dejal, da ima doma ženko in otročka, šest mesecev starega, ki ga še ni videl. Pomisli, prvega, edinega svojega otročka, ki ga še ni videl in ki ga sploh ne bo videl.«

Gospa Ida je imela solze v očeh. Mož jo je pogladil čez lase in čez lica in ni spremenil obraza ter dejal:

»To tedaj? No, ničesar več ti ne povem. Ti jočeš? To ni dobro zato. Glej, samo čustvo govori zani, noben razlog.«

»Toda — Egon!»

»Ida, lahko sprediš, da je tvoj razlog s pravnega stališča čisto smešen in nezadostno podprt. Na ta način bi morali izpustiti vse zločince in jih še nagraditi...«

»Saj on ni zločinec...«

»O tem ni govora. Kradel ni, ropal ni, a vse huj! On je kvaren državi, kvaren tudi človeški družbi. Kako naj ga izpustim na svobodo, če pa govori postava proti njemu?»

»Zakaj ne?« je gledala Ida v tla. Čutila se je radi solz nekoliko užaljena, prepadla, celo nekoliko osramočena pred možem, ki je nadaljeval v zavesti zmage:

»Ida, premisli! Kako naj kaj storim

zani? Ali naj rečem: Kriv je, a izpustim ga, ker ima doma mlado ženo in šest mesecev starega otroka, ki ga še ni videl? To bi bilo blazno in smešno, draga moja. Odslovili bi me morda iz službe, kaznovali bi me, prestavili bi me božzna kam, dejali bi, da sem znorel, v norišnico bi me zaprli.«

Ida je molčala. Moževe besede so padle nanjo tako odločno, ko še nikoli ne do tedaj in jo zadevale v živo. Bala se je sicer za možovo službo, vendar jo je navdajal strah pred tem človekom. Tega se je Stepnicki polagoma zavedal v molku, kakor bi se dramil iz spanja. Bal se je, da je povzročil za njeno ljubezen kvarne sledove v ženi duši, zato je dejal nalahno:

»Saj ni tako hudo. Pomisli, morda pa mu ni do ženke; saj taki ljudje ne znajo ljubiti s čustvom. Ali pa želi videti otroka? Kdo ga je vprašal...«

Žena mu ni verjela. Pogledala ga je z dolgim pogledom. Dejala je, kar je težko razmišljala že nekaj minut.

»Pomisli, če bi tebe obsodili in če bi tebe ubili? Daleč proč od mene. Jaz bi te ne videla. Če par mesecev bi sama gledala otroka... Še pred puškami bi mislil na to. Svojega prvega, edinega otroka ne bi videl nikoli...«

Njene besede so bile prepričevalne, prosoje, gorke. Stepnickega so zadele. Čutil se je šibkega, omehčanega. Kesal se je, da se je spril ženo ubijal z akti, da

ni odšel z doma, da bi se ognil razgovora in ginjenosti, ki mu je pod vplivom žene silila v dušo.

Čez nekaj hipov je dejal drzno:

»Vidiš — in ti hočeš to. Če ti ustrezem, bom v nevarnosti, da bom stal pred sodnikom in pred puškami.«

Vedel je, da laže in zdelo se mu je prav, da reče to. Žena mu je dolgo zrla v oči, ko da bi hotela presoditi težo in vrednost njegovih besed, nato se je dvignila in stopila k oknu.

Avditor je obsedel v naslonjaču in zrl za njo. Zdelo se mu je, da nekaj ni storil prav; tiho kesanje ga je zapelo; ni vedel, kaj naj stori.

Ida je odgrnila bel zastor in pogledala skozi okno, da zakrije solzo, ki ji je bila zdrknila čez lice. Bila je preponosna, da bi kazala svojo užaljenost pred možem. Egon je to slutil in je nervozno potresel z nogo. Čakal je še nekaj trenutkov, nato poklical:

»Ida!»

Ida se je počasi okrenila in pogledala s pohlevnimi očmi nanj.

»Ida, čemu se vznemirjaš? Čemu se spominjaš stvari, ki ne spadajo v družino?»

Ida se je grenko nasmehnila, nato pa je dejala:

»Kdaj bo sklenjena obsodba?»

Stepnicki je zajeceljal, nato je odgovoril hladno:

»Danes.«

delavsko gledališče, katerega namen je, da poda duševne izobrazbe in razvedrila nižjim slojem in da izšola svoje člane v kolikor mogoče dobre igralce in da stori matico za naše podeželne odre. Ljudski oder je že lansko leto pokazal, da se zaveda svoje naloge. Stori je v danih razmerah toliko, kolikor bi bil storil malo kdo. Iz početnega diletantizma se je dvignil do par zelo dovršenih predstav. Ljudski oder pa hoče še dalje. On hoče izšolati svoje igralce in vse one, ki imajo veselje za to, v toliko, da bo podal vsakdo, kar premore po svoji moči. S pridnostjo in delom bomo dosegli, da se predstave na Ljudskem odru dvignejo do popolnejše višine; če pa dosežemo to, se dramatična šola ni vršila zaman.

Po govoru predsednika je podal tajnik načrt pouka v dramatični šoli in pojasnil pomen tega ali onega predmeta. Nato so odšli vsi navzoči k vaji za »Našo kri«.

V sredo začne sezona Ljudskega odra in sicer s premijero Finžarjeve igre »Naša kri«, o kateri bomo pred vpričoritvijo še pisali. Igra je pisatelj prenovil in Ljudski oder bo prvi, ki jo bo igral v tej obliki. Kot drugo igro je začel študirati Ljudski oder Kristanov igrokaz »Samosvoj«, ki bo vpričorjen ob koncu meseca. Tretja igra pa bo neka slovenska izvirna noviteta — ljudska igra.

To je začetek letošnjega dela na Ljudskem odru. Prepričani smo, da bo to delo v čast Ljudskemu odru in v prospeh naš kulture.

Razna poročila.

Se bomo čakali.

LDU. Trst, 12. septembra. Posebni dopisnik tržaškega lista »Era nuova« javlja iz Pariza: Po podpisu avstrijske mirovne pogodbe bo tudi jadransko vprašanje tekom meseca oktobra rešeno.

Stari Szegecin zaseli Srbi.

LDU. Veliki Bečkerek, 12. septembra. Stari Szegecin sta zaseli dve srbski totniji. Francozi, ki so se nahajali do sedaj v Szegecinu, so preko Rumunije odpotovali v svojo domovino. Srbi so dovolili, da madžarske vojaške formacije obetajajo še nadalje in vrše redarstveno službo.

Demonstracije proti Jugoslovanom v Trstu.

LDU. Ljubljana, 13. septembra. Davi iz Trsta došli potniki pripovedujejo, da so bile sinoči zopet demonstracije proti Jugoslovanom v Trstu. Okoli 23. ure se je zbralo kakih 150 mladičev in so korakali pred Narodni dom, na čelu jim štirje italijanski častniki in šest italijanskih arditov. Vdrli so v kavarno Balkan, prevrnili nekaj miz in stolov ter se nato odstranili, ne da bi napravili večje škode, ker so natakariji pravočasno zaprli okna in vrata. Nato so šli pred kavarno Commercio in Fabris, vzključili: »Dol z Jugoslovani! Ven z Jugoslovani!«, napravili pa niso nobene škode. — Zvečer je pred kavarno Savoia (prejšnja kavarna Excelsior Palace Hotel) napadel italijanski častnik francoskega ter ga oklofotal in pretepel. — Skoro celo noč so zvonili zvonovi, ne ve se pa prav čemu. Govorijo, da je to znamenje, da se zbirajo prostovoljci za Reko. Na Opčinah se je teh prostovoljcev zbralo 200 do 300 ter so pravili, da grejo na pomoč ogroženim bratom na Reki. — Natančnejši podatki še manjkajo.

Ameriška delegacija zapusti Pariz?

LDU. Veliki Bečkerek, 12. septembra. Kakor javlja rumunski list »Indrepa-drea«, se vsled prevelikih težkoč, ki jih

povzroča reševanje madžarskega, bolgarskega in sploh srednjeevropskega problema, ameriška delegacija bavi z mislijo, da bi zapustila mirovno konferenco.

Dobrudža.

LDU. Veliki Bečkerek, 12. septembra. List »Universul« posnema iz Tempa članek o vprašanju Dobrudže, kjer pravi med drugim: Kakor se zdi, je ameriška mirovna delegacija odločno zahtevala, da se vrne Bolgariji tudi del rumunske Dobrudže. Vsled tega je rumunsko javno mnenje zelo ogorčeno. Bolgariji bi se imelo namreč vrniti okrožje Dobrič, ki je svoj čas pripadlo Rumuniji na podlagi mirovne pogodbe z leta 1913. Ameriška delegacija se naslanja na trditve, da je tamonje prebivalstvo po pretežni večini bolgarsko in turško. Mnenje rumunskih krogov je, da bi bilo zelo krivično, izpremeniti meje zavezniške države, kakršne je imela pred vojno, in to v korist sovražni državi.

Politične novice.

Težaven položaj koroških Slovencev onstran demarkacijske črte. Kakšna nevarnost preti našemu življu oziroma tudi nam naklonjenim Nemcem v kraji Koroške, ki so v nemški oblasti, izhaja iz obupnih klicev in poročil, ki prihajajo z onstran demarkacijske črte. Po teh poročilih se že sedaj, ko glede končnoveljavne pripadnosti raznih občin sedanjega nemškega področja še ni izpregovorjena zadnja beseda, ponavljajo dejanski napadi na naše ljudi in na vsakogar, o komur Nemci domnevaajo, da jim ni dovolj zanesljiv. Najzlastnejše pa se kaže vsa propalost v tem, da se v svoji nebrzdani strasti in nepopisnem sovraštvu celo ženske dajo zavajati k takim podlostim. Tako na primer je pred kratkim v celovski okolici napadla neka ženska 14letno deklico, ki je pasla domačo živino, pretepla otroka, med tem pa klicala: »Ti prokleto Slovenka, ti srbska!...«, mi vam bomo že pokazali, ko enkrat slovenski vojaki odidejo s Koroškega. Premalo je bil tepen tvoj oče, pa jih bo že še dobil! Tudi njen oče je bil od tukajšnjih Volkswehrcov, ki so zdaj v civilu, dne 2. avgusta t. l. s kamenjem napaden in na tla pobit. Omenjena deklica je bila tudi že poprej napadena od dveh fantalinov in tepena. Med svojim surovim ravnanjem pa sta vpila: »Živio Slovenci! Vse Slovence onstran demarkacijske črte Nemci trejno zasledujejo, jim delajo vse mogoče neprilike, pošiljajo grozila in zasramovalna pisma ter jim prete, da jim bodo požgali hiše itd. Iz vsega tega se da posneti, kaj čaka naše koroške brate, ako bi se Nemcem res posrečilo, ugrabiti kak košček slovenske zemlje več nego jim je v itak preobili meri že dosedaj prisojeno.

Glavna napaka demokratov. »Narodna Politika« obsoja v članku »Od centralizma k decentralizmu« pogrešno in nesrečno centralistično politiko demokrat-ske stranke. Ta njen pogrešek je ena najusodnejših in najtežjih izmed mnogih, ki jih je zagrešila ta stranka na ljudstvu in državi. Pozabili so demokratje, da se je Amerika razvijala 100 let, Nemčija 50 let, predno je postala tako enotna, ko je danes. Pri nas so demokratje lahko miselno prezrli ta razvoj, ga hoteli preskočiti ter z eno potezo uničiti, kar zamore uničiti le čas. Mesto, da bi bili pustili pokrajinske avtonomije, v kolikor niso nasprotne državni skupnosti, so jih enostavno odpravili. Posledica bo, da jih bomo morali na novo ustvarjati in decentralizirati. In sedaj gre naš narod mesto od federalizacije k centralizmu — od centralizma nazaj, kar

je škodljivo in pomeni izgubo narodove energije, ker ta pot in ta trud bi bila lahko prihranjena za kaj boljega ko za popraviljanje demokratskih napak.

Dobro hočejo, a zlo delajo. Sara-jevska »Srpska Zora« je te dni priobčila uvodnik, v katerem v veliko grenkostjo piše o »balkanskem« načinu politične borbe med nami. Pravi, da so sredstva te borbe tako grda, tako brezvestna, tako odvratna, da morejo vsakogar odvrtiti od javnega dela. Saj ni nikogar, ki bi stopil v javnost — in najsi s še tako plemenitim namenom in s še toliko sposobnostjo —, da ne bi ga politični nasprotniki postavili na sramotni oder, ga opljuvali in oblili z najgršim blatom; prizanesli niso niti njegovi družini. Slabejše duhove taka borba ubija, a drugi — najboljši in najposobnejši — se odtegnejo javnosti in prepuščajo nedelavnosti, ker nočejo tvegati najdražjega, kar ima človek: osebnosti in svobodnega osebnega samoopredeljevanja. Zato se na eni strani kopičijo mase, ki ploskajo vsakomur, kdor ima v rokah oblast in fonde, na drugi strani pa se tvorijo skupine prevejanjanih političnih spekulativ, ki med seboj dele oblast in premočja, držeč ljudstvo na uzdi in s slepenjem in nasiljem. List zaključuje: »Pričakovali smo od naših demokratov«, da bodo v tem pogledu prepo-roditelji našega društva, da bodo zatrli in sčasoma izkoreninili to veliko domačo našo zlo. Toda oni so to zlo s svojim postopanjem v javnosti še povečali. Oni so ga podžgali in razlili po naši javnosti ta strup v toliko meri, da se morajo vsi resni in boljši duhovi brez razlike strank mobilizirati za boj proti tej naši domači nesreči. — Lepe in pravične so te besede in v veseljem bi jih pozdravili, ako bi mogli verovati v njih resnost. Toda ista »Srpska Zora« nadaljuje na drugi strani svoj strupeni boj proti nasprotnikom z denunciacijami in z zasramovanjem. Tako zopet v daljši notici izliva svoj žolč na naše — naše — navaja dosledno med ušesci — ujetnike na Francoskem. Pravi, da je Francija postopala popolnoma pravilno, da je s temi ljudmi, ki kot Slovenci niso hoteli vstopiti v rusko ali srbsko vojsko, ravnala kot z Nemci, Madjari, Turki in Bolgari ali še slabše, ker jih niso samo sovražili kakor le-te, ampak tudi prezirali. To je res balkansko bojevanje proti sodravljanom in balkanska je taka častniška manira, kakor si jo prisvaja »Srpska Zora«, da o priliki obsoja orožje, katerega se sama nemoteno poslužuje. Žalostno je, da more tak list med Srbi toliko časa živeti.

Židovska nevarnost. Subotički »Noven« opozarja na tajno osvajanje naše trgovine, industrije in denarnega trga s strani židovskega kapitala. Ako se temu ne upremo ali ako v tem boju podležemo, potem — pravi list — je bila zaman vsa kri, vse strašne žrtve naroda za osvoboditev domovine, zaman ves plemeniti trud narodnih velikanov od Strossmayerja do Trumbića: postali bomo sužnji raja v svoji lastni hiši.

Iz »Italijanske ljudske stranke«. Italijanski katoličani, o katerih smo svoječasno poročali, da so vstopili v preteklem letu končno z lastnimi političnimi ustanovami v italijansko javnost, razvijajo po pokrajinah Italije energično organizatorično delo. Kakor poroča »Tribuna« od 10. septembra, je imela »Italijanska ljudska stranka« istega dne v Rimu strankino zborovanje. Iz poročila je razvidno, da je ustanovila »Italijanska ljudska stranka« v kratkem času svojega obstanka že 1500 pododborov po deželi. Italijanski katoličani se bore za demokratizacijo uprave, za reformo davčnega sistema, demokratizacijo ustave in enako, tajno in splošno volilno

pravico za moške in ženske. V zunanji politiki podpira težnje po ustanovitvi zveze narodov, se bori proti tajni diplomaciji in militarizmu.

Sprememba nemške ustave. Listina, ki jo je ministrski predsednik Clemenceau predložil nemškemu delegatu v podpis, se glasi: »Podpisani, pravilno pooblaščen in nastopajoč v imenu nemške vlade, priznavam in izjavljam, da so neveljavni vsi predpisi emške ustave z dne 11. avg. 1919, ki so v nasprotju z določili mirovne pogodbe, podpisane dne 28. junija 1919 v Versaillesu. Nemška vlada izjavlja in priznava, da je vsled tega člen 61 omenjene ustave neveljaven in posebno da se avstrijski zastopniki smejo udeleževati sej nemškega državnega zbora le tedaj, ako glasom člena 80 mirovne pogodbe svet zveze narodov dovoli primerno izpremembo mednarodnega položaja Avstrije. To izjavo morajo tekom 14 dni, potem ko stopi mirovna pogodba v veljavo, odobriti mero-dajni nemški činitelji.«

Dobrodelna efektna loterija.

Društvo »Dobrodelnost« v Ljubljani si je stavilo vzvišeno nalogo, da pomaga celiti rane, ki jih je našemu ljudstvu zadala svetovna vojska. Že doslej društvo lahko kaže na lepe uspehe svojega delovanja, da bo pa v bodoče moglo še uspešnejše delovati, je sklenilo prirediti dobrodelno efektno loterijo v korist sirotam, slepcem, invalidom itd. Poverjeništvu za finance je loterijo dovolilo, končane so že tudi vse priprave in se bodo srečke začetkom tege tedna pričele prodajati.

Efektna loterija obsega 1317 dobitkov v skupni vrednosti 80.000 K, in sicer glavni dobitki 20.000 K (par lepih konj z opremo), 1 dobitki 5000 K (sobna oprava ali lepa krava mlekarica), 1 dobitki 3000 K (1 zlati damski verižica in 1 par zlatih bisernih uhanov ali 1 mlatinica na gepeljni pogon za dve konjski sili s siti in tresali), 1 dobitki 1500 K (slamorenica s stolom in izsnuvačem ali 1 pitan prešič), nadalje 13 dobitkov v vrednosti po 500 K, 40 dobitkov v vrednosti po 200 K, 60 dobitkov v vrednosti po 100 K in 1200 dobitkov v vrednosti po 25 K.

Zrebanje se vrši 18. decembra leta 1919. Srečke so po 2 kroni in se naročajo v pisarni društva »Dobrodelnost« v Ljubljani, Poljanska cesta št. 4, I. nadstropje (Alojzijeve hiše). Srečke se bodo prodajale tudi pri trgovcih in po trafikah.

Z ozirom na blagi namen te efektne loterije, prosimo vse dobrosrčne Slovence in Slovenke, da pridno segajo po srečkah. Saj bodo s tem, poleg možnosti, da zadenejo lepe dobitke, pomagali tistim, ki so podpre najbolj potrebni. Posebno prosimo naše Orle in Orlice, Marijine družbe in izobraževalna društva, da nam s svojim odličnim sodelovanjem pomagajo pri našem delu. Prva dobrodelna efektna loterija v svobodni domovini mora doseči časten uspeh.

Vsi na delo za dobro stvar!

V Ljubljani, 12. septembra 1919.

Za loterijski odbor društva Dobrodelnost:

Ivanka Jegličeva, predsednica.

Stolni kanonik AL Stroj, podpredsednik.

OBRTNIKI!

OBRTNIKI!

Vsi na shod obrtnikov, somišljenikov V. L. S., ki se vrši v nedeljo 21. septembra v Ljubljani v Rokodelskem domu, Komenskega ul. 12. Udeležbo je prijaviti na Obrtno tainišvo V. L. S., Ljubljana, Sodna ulica št. 11.

»Kdaj bo brebrana obsodba?«

»Danes.«

»Kdaj bo ustreljen.«

»Danes popoldne.«

»Šla bom gledat.«

»Ida!«

Vstal je, stopil k nji in jo prijel za roke. Ona je povesila oči, grenak izraz je obil njeno obličje.

Avditor je ponovil še enkrat: »Ida!«

Ta njegov nekoliko teatralični vzklík ni imel nameravanega uspeha. Ida je kljubovalno stienila ustnice in ponovila:

»Pojdem!«

Tega Stepnicki ni pričakoval. Odločno ni maral takih prizorov. Gledal jo je v obraz, zdelo se mu je, da so ta hip njena lica splahnela in da je čisto malo krvi v njih.

»Ida, pomiri se! To ne škoduje samo tebi. Pomisli!«

»Ne grem! Videla bom, kako bo umiral. Videti hočem njegovo kri. Cvetič mu ponese. Naj vidijo avditorjevo ženo, naj...«

Solz so se ji vlile. Bilo jo je sram pred možem. Prvič je prišlo do takega prizora med njima. Egon je strmel; stal je kot kip brez moči in besede. Nato se je Ida nagnila na njegove prsi in se zjokala.

Mož jo je prijel za glavo, ji božal lase, ji poljubljal solzno lice in jo peljal v naslonjač. Bilo mu je tesno v srcu, nerodno v

duši, ni našel tolažilnih besed, le njeno ime je jecjal.

Ko se je umirila in ga je pogledala s solznimi očmi, je dejal:

»Glej, čemu se razburjaš?«

»Ne vem. Slutnje imam. Bojim se, da bo najin otrok nesrečen radi tega.«

Stepnicki se glasno nasmejalo.

»Ida! Ti si otrok!« Pogovarjal jo je in božal. »Kaj pa sta vidva kriva? Samo srce govori iz tebe in krive ženske slutnje. To so samo misli, neumne misli. Ne misli na to. Storiš bom kar bo mogoče, res...«

Ko je avditor Stepnicki hitel v urad, se je tiho jezil sam nad seboj. Ali je on kriv, da ubija? Ali je on dal ljudem puško v roko in jih silil k upor? Postava je napisana in on je izvršitelj te postave. Če ne bi bil on, bi bil kdo drugi, še hujši. Poleg tega je ljudstvo pokvarjeno, država se ruši v temeljih; to so slučaj, ki dokazujejo mnogo, gre za obstanek družbe, človeštvo izgublja tla...

Stepnicki je bil vidno prepričan v tem in bolj ko se bližal uradu, bolj je rastla njegova zavest. Ko je stal pred sodno dvorano, kjer je čakala vrsta uklenjenih in vrsta oboroženih vojakov je dejal pri sebi: »Vsi so kanali!«

Čez nekaj časa se je odprla dvorana. Bledega, vpadlega moža so pripeljali uklenjenega pred avditorja. Mož je gledal samozavestno, v dnu oči mu je sijalo nekaj

upornosti podobnega. Niti trenil ni s trepalnicami. »Lump!« je dejal avditor pri sebi.

Vzel je polo, razgrnil jo je, pogledal še enkrat na moža ki je imel doma ženo in otročička, ki ga še ni videl, in je pričel brati s počasnim, donečim in pohrkajočim glasom:

»V imenu Veličanstva... obsojen na smrt...«

Katastrofalno je izvenela dolga perioda uradnih stavkov. Avditor je položil polo na mizo in sedel. Smrtna tišina je vladala v dvorani, vseh oči so bile uprte v obsojenca. Ta je stal kot pribit. Vsa kri mu je bila izginila iz obraza, ki se je zdel, ko da je iz papirja. Oči so gledale v groznem začudenju. Polagoma je začela trepetati celo telo, ko da ga je popadla mrzlica. Še zobje so šklepetali. Poteze na obrazu so se spremenile, v srcu in v duši se je nabralo in je bruhnilo na dan.

»Kaj ste mi naredili? Jaz nisem storil ničesar! Moj otrok! Moja žena!«

Divje je zajokal; krik se je raztegnil pod stropom dvorane. Hotel je dvigniti roke, pa jih ni mogel, ker so bile uklenjene. Stopil je k zidu in tolkel z glavo vanj; jok je pretresel vse navzoče.

Avditorju se je pomračilo čelo. Ko da bi bral dnevne novice, je doslej bral smrtno obsodbe. Današnji slučaj ga je pre-

tresel. Nekaj trenutkov je sedel kot okamenel in zrl, nato je zapovedal:

»Odpeljite ga!«

Prijeli so ga in odpeljali. S stopnic se je čul njegov zateglo jokajoči glas in klic: »Moj otrok!«

»Bojazljivci!« je zamrmral avditor, naročil pribočniku, kar je bilo treba in odšel k ženi.

Ida je sedela pri oknu in vezla. Prijela ga je za roke, ko je sedel poleg nje, ko da bi ga hotela nekaj vprašati. Ni ga vprašala. On jo je samo gledal, rekel pa ni ničesar.

Prijel je za vezenje, ki ji je ležalo na kolenih.

»Za koga bo to.«

Ugani!« ga je ljubeče pogledala.

Ugibal je in ugani!; ona ga je poljubila na lice.

Senca vej je padala na okno, pod oknom je šel šum ljudi; nekje so padli ta hip zamolkli strelci, ko da se je nekaj prevrtilo na tla.

Ida je poslušnila, nato je pogledala na moža, ki je poblebel. Ozrla se je skozi okno. V pritličju je jokal z zateglim glasom otrok. Solze so ji stopile v oči, poteza trudne zamišljenosti ji je legla čez lica.

Egon Stepnicki se je prvič zbal za njeno nežno ljubezen. Prijel jo je za roko, ki je kot mrtva ležala v njegovi in jo je poljubil; ona mu tisti hip ni vrnila poljuba.

Dnevne novice.

— Orlovski dan v št. Vidu nad Ljubljano. Danes popoldne pohitimo vsi v št. Vid na orlovsko slavlje! Ob pol dveh se vrši pred št. Vidom na glavni cesti slavnostni sprejem, na kar se razvrsti sprevod po sledečem redu: 1. Konjeniki. 2. Selska godba. 3. Zastave. 4. Okrožni načelnik. 5. Orlovska zveza. 6. Člani v krojih. 7. Trobentači. 8. M. D. poljska godba. 9. Orlice. 10. Naraščaj. 11. Narodne noče. 12. Ostalo občinstvo. Sprevod koraka v št. Vid in se ustavi v cerkvi, kjer se vrše litanije. Potem se vrši kratka izkušnja, na kar nastopijo telovadci po sledečem redu: 1. Gojenke. 2. Naraščaj. 3. Orlice. 4. Člani. 5. Orlice s šerpami. 6. Člani s palicami. 7. Orlice, češke vaje. 8. Naraščaj Vič. 9. Člani vad. vaje. 10. Naraščaj, Sv. Peter. 11. Skupine. 12. Moreška, škofja Loka. 13. Orodna telovadba. 14. Alegorina skupina. — Po telovadbi se vrši velika ljudska veselica na razsvetljenem vrtu z različnimi zabavami. Za solidno postrežbo je v polni meri poskrbljeno.

— Vabilo na obrtni shod Jugoslovanske obrtne zveze, ki se vrši dne 21. septembra popoldne ob pol 10. uri v dvorani Rokodelskega doma v Ljubljani, Komenškega ulica št. 12. Dnevni red: 1. Otvoritev shoda in poročilo predsednika obrtne zveze v Ljubljani. 2. Obrtna organizacija. Poroča g. stavbenik Ivan Ogrin. 3. Jugoslovanski Obrtnik. Poroča dr. Ivan Stanovnik. 4. Ustanovitev Jugoslov. obrtne zveze. 5. Slučajnosti. Naše obrtnike prosimo, da se za shod takoj prijavijo po dopisnici na naslov: Jugoslovanska obrtna zveza v Ljubljani, Sodna ulica št. 11. — Kdor reflektira na skupno kosilo, naj to na priglasilo pripomi. Obrtna zveza naj takoj določi za shod svoje delegate in jih priglasijo. Priglasenci dobijo vstopnico na shod pred otvoritvijo v Rokodelskem domu. Obrtniki, agitirajte za obilno udeležbo, da boste iz vseh krajev častno zastopani. Gremo na resno delo in hočemo politično organizacijo obrtnikov VLS. dosledno in enotno izpeljati.

— Članom jugoslovanskega novinarskega društva v Ljubljani. Na brzoglavni pozdrav Jugoslov. novinarskega društva v Ljubljani skupščini Hrvatskega novinarskega društva je došel nastopni odgovor: »Jugoslovanskemu novinarskemu društvu v Ljubljani! Skupščina Hrvatskega novinarskega društva v Zagrebu se iskreno zahvaljuje za bratski pozdrav in želi, da se čimprej ujedini v skupni organizaciji za brambo naših stanovskih interesov, v korist ujedinenega našega naroda in nove naše ujedinjene domovine.

— Potni listi za Francijo. Francoska misija v Ljubljani, Bethovnova ulica št. 9, javlja, da ni pooblaščen za vidiranje potnih listov za Francijo. Samo francoska legacija v Belgradu je v to poklicana. Potni listi morajo zaradi tega biti vidirani od velikega glavnega stana SHS v Belgradu in od tamkajšnje francoske varnostne službe. Da si osebe, ki žele potovati v Francijo, prihranijo nepotrebna pota, naj se za potne liste pravočasno obrnejo na navedeno legacijo.

— »Stična« se imenuje lična knjižica, ki jo je spisal dr. Jos. Srebrnič in nam podal v tem prvem obsežnejšem spisu o zatiškem samostanu v slovenskem jeziku polno lepih črtic o tem starodavnem kraju, o samostanu, ki je gojil vedno najožje stike z ljudstvom. Knjižico krasi 15 čednih slik in stane samo 1 K 80 vin. Naroča se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

— Pošiljatve iz Amerike. Opozorjamo na poziv Jugoslovanske pomožne akcije iz Amerike. Dobro bi bilo, ako bi imena adresatov ponatisnili tudi drugi listi.

— Kongres zaščitnikov dece. Državni oddelek za zaščito dece se je odločil, da pozove na sestanek vse prijatelje dece in vse strokovnjake za detinsko vprašanje in dečjo zaščito. Kongres se vrši v Belgradu v začetku prihodnjega leta; vsi interesi, ki nameravajo prisostvovati kongresu in razpravljati, se prosijo, naj se pismeno prijavijo oddelku. Istočasno naj predložijo vprašanja, o katerih bi se moralo razpravljati na kongresu, kakor katerih vprašanj so sami vešč in v kateri panogi želijo sodelovati. Na podlagi pravočasno dospelih poročil se bodo obrazlovala strokovne ankete in razdelila delo v sekcije in svrhu razpravljanja poednih panog problema. Besedo bodo imeli pedagogi, zdravniki, pravniki, literati, in vsi, ki se natančneje bavijo z detinskim vprašanjem in dečjo zaščito. Oddelek goji nado, da bo bavljanje z ljubljenci našega kraljestva in njihovo srečo prineslo v naše premučno politično, gospodarsko, aprovizijsko in socialno cizače občutje ugodnosti, olajšanja in zadovoljstva ter da bo odziv zaradi tega polnežestvilen, a prebogata žetev nudila tudi zakonodajalcem obilno prilike, da sodelujejo pri zidanju naše srečne bodočnosti. — Iz državnega oddelka za zaščito dece, Belgrad.

— Petnajstodnevni tečaj za tajnike pokrajinskih (oblastnih) odborov za zaščito

dece priredi državni oddelek za zaščito dece v Belgradu od 15. do 30. septembra t. l., na katerem se podajo udeležencem najpotrebnejše instrukcije, pouk in navodila za pravilno vršitev tajniške službe.

— Prosvedno društvo na Bledu je priredilo 8. t. m. v prenovljenem Domu dr. Krekovo igro »Turški križ«. Igra se ponavlja v nedeljo 14. t. m. ob 3. popoldne za mladino po znižanih cenah in ob 8. zvečer za odrasle. Prijatelje poštene zabave vabimo k udeležbi.

— Novice iz Amerike. Cleveland, Ohio. Dne 18. avg. je umrl John Nadižar, star 25 let, ki je bolehal že pol-drugo leto za sušico. Pokojnik je stanoval na 165. cesti v Collinwoodu. Doma je bil iz Sire pri Kranju na Gorenjskem. Bil je neoženjen in član društva sv. Barbare. Pogreb se je vršil 20. avgusta. — Frank Hudovernik je prejel pisma, datirana 24. junija 1916; torej so bila tri leta na potu. — Lorain, Oh. Dne 27. julija je po dolgotrajni in mučni bolezni umrl rojak Anton Rožanc. Zapuščča žalujejo soprogo in pet malih otročičev. — Joliet, Ill. Mali Frank Zagar, sin našega krojača istega imena pod št. 918 N. Chicago St., je zadnji teden prestal malo operacijo v bolnišnici sv. Jožefa. — G. Zvonko Novak, ki je že več ali manj znan kot časnikar, se je preselil iz Clevelanda v Chicago. Te dni je bil v našem mestu na posetu. — Dne 2. avgusta je mirno v Gospodu zaspal rojak France Golob po dolgi in mučni bolezni 14 mesecev. Z njegovo smrtjo je mesto Hibbing zgubilo enega izmed prvih naseljencev, pionirjev te okolice. Ranjki je bil rojen na Sp. Štajerskem, sedanji del Jugoslavije, 71 let nazaj; prišel je v Ameriko pred 29 leti. Najprvo se je naselil v Tower, odtod pa je šel v Hibbing. Nekaj let je živel tudi na farini v Brockway, Minn. Ranjki France zapuščča žalujejo ženo s petimi otroci, ki so vsi dobro vzgojeni.

— Rečno ladjedelnštvo. Staro ladjedelnico »Srbskega brodarstva« na Čukarici v Belgradu so začasa vojne granate popolnoma porušile. Društvo namerava zgraditi novo ladjedelnico na primernejšem mestu: ob žarkovaški cesti. Ker namerava tudi država zgraditi svojo ladjedelnico, se mnogi potezajo za to, da se oba projekta združita in osnuje moderno ladjedelnško podjetje v velikem slogu. Kvalificirani delavci prejšnje ladjedelnice Srb. brod. društva zahtevajo za vstop v državno družbo predvsem, da se jim vsa leta pri prejšnjem podjetju vstejejo v službeno dobo. Ministrstvo zaenkrat tega ni sprejelo.

— Upravna komisija tehniško-visokosolskih študijskih fondov v Ljubljani, Turjaški trg 1, I. nadstropje, obvešča vse one abituriente in slušatelje domačih in inozemskih tehniških visokih šol, ki žele državne podpore v namen svojih študij, da do 15. t. m. vpošljejo nekolikovane prošnje, katerim je priložiti študijska spričevala, krstni in domovinski list ter uradno potrjen izkaz o premoženjskih razmerah, v katerem je posebej navesti ali prosilec uživa že kako ustanovo. Na tozadevne že vložene prošnje se bo istotako oziralo. — Abiturientom, katerim se nudi prilika obiskovati tehniško visoko šolo v Ljubljani, se za inozemske tehniške visoke šole ne bodo podeljevale podpore; obenem bodi javljeno, da se na tehniški v Ljubljani še letos otvori kemični oddelek.

— Ambulatorij za odvrčanje veneričnih bolezni in bakterijološke preiskovalnice. Ministrstvo narodnega zdravja namerava v področju cele države ustanoviti večje število imenovanih zavodov. Zdravniki, ki bi se zanimali za službovanje na teh zavodih, naj se prijavijo do 1. oktobra t. l. pri Zdravstvenem odseku za Slovenijo in Istro v Ljubljani ter naj javijo: 1. Kje sedaj služijo in v katerem kraju države bi hoteli služiti; 2. kje so študirali venerologijo in bakterijologijo in kako dolgo?; 3. kje so praktično delovali in kako dolgo?; 4. izpričevala o svojem delovanju; 5. znanstveno delovanje. Služba bo do definitivne zakonite ureditve honorarna ali pogodbená; plača po znašala do 1000 dinarjev na mesec.

— Novo kužno bolnišnico zgradi zagrebška mestna občina na Zelenem bregu v slogu vile; opremili jo bodo z vsemi udobnostmi.

Ljubljanske novice.

lj Kam danes popoldne? Ni težak odgovor. Z našimi Orli in Orlicami v št. Vid nad Ljubljano, ki odkorakajo z godbo ob pol 1. uri pop. od cerkve sv. Petra. Št. Vid sam je že ital. ljubljancem ljub kraj, koliko lepši bo danes, ko bo okinčan sprejemal številne goste. Otrsimo se za par uric mesnega prahu in pohitimo v št. Vid!

lj Staročinski sestanek se vrši v ponedeljek 15. t. m. ob 8. zvečer v srebrni dvorani hotela Union (I. nadstropje). V razgovoru bo naše prosvedno delo. — Pro-

sim zlasti tov. pravnike, da se sestanka zanesljivo udeležijo. — Predsednik.

lj Občinski svet ima svojo redno javno sejo v torek 16. septembra ob 5. uri popolne v mestni dvorani.

lj Klub občinskih svetnikov S. L. S. ima klubovo sejo v ponedeljek, 15. sept. ob 8. uri zvečer v Jugoslovanski tiskarni. Radi važnih stvari se prosí polnoštevilne udeležbe.

lj »Naša kri« na ljudskem odru. Ljudski oder otvori v sredo, dne 17. t. m., ob 8. uri zvečer svojo jesensko sezono. Upripori F. S. Finžgarjevo prenovljeno ljudsko igro »Naša kri«. Režira g. Rojan. Vstopnice se dobe v predprodaji v trafikii gospe Modic v Kopitarjevi ulici (poleg prodajalne Kat. tisk. društva).

lj Iz pisarne Ljudskega odra. Otvoritevno predstavo v sredo 17. t. m. »Našo kri« režira in igra v njej vlogo Luis Remarda g. Rojan, in ne g. Martens, kot je bilo na programih pomotoma označeno. — Blagajna pred predstavo se otvori ob 7. zvečer. — Vodstvo.

lj Našim pevkam in pevcem. Čas počitnic gre h koncu. Povsod se začenja novo življenje. Tudi »Ljubljana« prične svoje novo — pravzaprav prvo — leto resnega dela. Do sto svežih grl se je že združilo v svetem navdušenju v močan zbor. A veliko je še naših pevk in pevcev, ki jih vidimo ali posamič raztresene, ali pa izven pevskih zborov. Pevke, pevci! Pravi pevec ni, kdor posluša, da drugi pojo brez njega. Naš cilj je vzvišen, je plemenit, najplemenitejši, naš cilj je tam v sinjih daljavah, kjer govori človeško srce z boginjo čiste umetnosti; naša pota so dalina in težavna, a naša volja in naše hrepenenje je neodoljivo. Prvo leto našega dela naj pokaže onim, ki nas razumejo, naš program brez bujne reklame, brez olepšavanj. Bratje! Pripraviti treba prvi javni nastop. Pripraviti treba sodelovanje za močnega zlet mariborski, da dá duška svojemu navdušenju. Takrat naj sto in sto ubranih grl jasno pokaže moč naše ideje. Zato vabimo vse pevke in pevce: Pridite, pokrepite našo voljo, ojačite našo moč! Prihodnja vaja bo v četrtek dne 18. t. m. v prvem nadstropju Ljudskega doma v društveni sobi, in sicer za ženske ob 19. (7.), za moške ob 20. (8.) uri. Tam na svidenje! Pevski pozdrav! — Odbor »Ljubljane«.

lj Konservatorij »Glasbene Matice«. Gojencem, ki so se doslej vpisali v konservatorij, se naznanja, da se vrše vzprejemni izpiti v torek, sredo in četrtek, v dneh 16., 17. in 18. septembra po sledečem redu: v torek popoldne ob 9. uri za gojence klavirja; v torek popoldne ob 3. uri za gojence solopetja; v sredo popoldne ob 9. uri za gojence harmonije in kontrapunkta; v sredo popoldne ob 3. uri za gojence gosli; v četrtek popoldne ob 3. uri za gojence in gojenke dramatizne šole. — Izpiti se vrše v dvorani »Glasbene Matice«, Vegova ulica št. 7, II. nadstr. Vsak gojenec naj prinese k izpitu seboj nekaj muzikalij, etud in komadov za predavanje iz učne tvarine zadnjih let. Vsi gojenci in gojenke dramatizne šole naj se v ponedeljek, 15. septembra popoldne ob 3. uri zglasijo v pisarni ravnateljstva, da sprejmejo obvestilo glede izpitov.

lj Glasbena Matica. Gojenci, ki so se doslej vpisali v Glasbeno šolo, naj pridejo po sledečem redu k razdelitvi ur pouka v dvorano Glasbene Matice v II. nadstropje hiše v Vegovi ulici: v ponedeljek, 15. sept. popoldne ob 5. uri gojenci klavirja; v torek 16. sept. popoldne ob 5. uri gojenci gosli, viole, čela, roga itd., v četrtek 18. sept. popoldne ob 5. uri gojenci solopetja in ostalih predmetov.

lj Vaje orkestralnega društva »Glasbene Matice« se vrše kot sledi: v ponedeljek 15. sept. za 1. violino, v sredo 17. sept. za 2. violino, v četrtek 18. sept. za violo in v petek 19. sept. za čelo in kontrabas, in sicer vsakikrat ob pol šestih uri zvečer. Prosim polnoštevilno in točno! Prihodnja skupna vaja bo v ponedeljek 22. sept. ob 8. uri zvečer. — Za odbor: dr. Karlin.

lj Stanovajska komisija. Pisarna komisije posluje za stranke že od početka nepretrgoma od 8. do 18. ure, Bleiweisova cesta 22, II., vrata 13. Komisija sama je zaposlena po komisijonelnih pregledovanih in po sejah, ki se vršijo po možnosti vsak dopoldan in popoldan z ozirom na predložene materijal, o kojem se ima sklepati. S sprejemanjem drugih kot povabljenih strank se komisija sama ne more ukvarjati, ker bi bilo drugače njeno glavno delovanje onemogočeno. Komisija prosi tem potem vse one, ki hočejo resno pomagati, da se stanovajska beda zmanjša, naj komisiji naznanijo konkretna stanovanja v policijskem rajonu ljubljanskem, po katerih bi se lahko poseglo. Razlog, zakaj naj se stanovanje oziroma del stanovanja zaseže, je jasno navesti. V poštev pridejo po stanovajski naredbi št. 600 Ur. I. 135: a) rodbinska stanovanja samcev, če niso hišni gospodarji ali če nimajo lastnega gospodinjstva, b) stanovanja in drugi prostori trgovcev-redomačinov, ki niso hišni posestniki, c) stanovanja vpokojencev, udov, zasebnikov, zasebnic, odslovljenih urad-

nikov, ako valed odpovedi niso ogroženi eksistenčni pogoji dotične rodbine (n. pr. šoloobvezni otroci), ali če ne stanujejo v lastnih hišah; dalje stanovanja tujih podanikov. Za vse osebe, navedene pod točko c), se odpovedna pravica komisije ne nanaša na tiste, ki imajo v ljubljani domovinsko pravico, ako le ta ne izvira iz določbe § 10. zakona z dne 6. decembra leta 1896, drž. zak. št. 222. Razume se, da ostane ime naznanitelja strogo tajno, ker se bo njegov podpis takoj uničil. Ker je naloga stanovajske komisije v omenjeni naredbi točno opisana, ne spadajo splošni nasveti in predlogi za olajšavo stanovajske bede v njen celokrog. Pri tej priliki opozarja stanovajska komisija še enkrat, da mora vsak, ki reflektira na stanovanje, izpolniti in izročiti takoj vprašalno polo, katero se dobi na vsaki policijski stražnici.

lj Konjske tekme v Ljubljani. Komanda Dravske divizijske oblasti priredi sredi meseca oktobra konjske tekme v Ljubljani s sledečim programom: 1. Šolsko jahanje: za konje v privatni lastnini za aktivne in rezervne častnike, člane slovenskega jahalnega kluba in Sokola. Jahači: aktivni rezervni častniki, Sokoli, člani slovenskega jahalnega kluba. 2. Tekma v skakanju: odprto kakor pod točko 1. Zapore ne čez 1.2 m visoke, trde in ne čez 3 m široke. 3. Dirke preko zaprek: a) Prva steeplechase za aktivne častnike na konjih v privatni lastnini aktivnih častnikov. Daljava ca. 4000 m. 6 različnih zaprek na čez 90 cm visoke, trde in ne čez 3 m široke; b) druga steeplechase za rezervne častnike, člane slov. jahalnega kluba in Sokola. Odprto za konje v privatni lastnini. Zapore in daljava kakor pod a); c) tretja steeplechase: Daljava 3000 m za službene konje aktivno službečih podčastnikov. 4. Zapore na čez 90 cm trde in ne čez 2 in pol m široke; d) kmečka dirka: za kmetovalce Slovenije. Daljava 1600 m. Jahati po možnosti v narodni noši. Podrobne propozicije izidejo v kratkem. — Čisti dobiček je namenjen v prid slovenskim invalidom in kot prispevek za stadion v Ljubljani. Zvečer po dirki sestanek v Narodnem domu, kjer se bodo razdelile nagrade zmagovalcem. Opomba: Rezervni častniki, tačas v aktivni službi, kateri nimajo lastnega konja, se smejo tekme udeležiti na svojih službenih konjih.

Narodno gledališče.

Drama.

V soboto, 13. septembra, Snegulčica in škrtatje. Izven abon.

V nedeljo, 14. septembra ob 3. uri popoldne, Snegulčica in škrtatje. Izven abon.

V nedeljo, 14. septembra ob pol 8. uri zvečer, Faun. Izven abon.

V ponedeljek, 15. septembra Favni Abonoment A.

V torek, 16. septembra, Zaprtlo.

V sredo, 17. septembra, Favni Abonoment B.

V četrtek, 18. septembra, Dnevi našega življenja. Abonoment A.

Opera.

V torek, 16. septembra, Pikova dama. Abonoment E.

V sredo, 17. septembra, Madame Butterfly. Abonoment D.

V četrtek, 18. septembra, Pikova dama. Abonoment C.

Cerkveni vestnik.

c Le značaj vzgajajo značaje. Propoved danes popoldne ob 5. uri v kapeli oo. jezuitov.

c Svetovni kongres krščanskih cerkev. V Ameriki se je valed časovnih razmer in potreb ustanovil Zvezni svet krščanskih verskih družb, v katerem je zastopanih do 30 verskih ločin z okroglo 50 milijoni privrženci. V tej zvezi je zajamčena vsaki cerkvi prostost v vprašanih organizaciji, vere in kulta. Odbor te zveze je poslal nekaj svojih zastopnikov že v marcu v Evropo, da bi stopil v stik z anglikansko cerkvijo in s švedskimi protestanti. Delegacija je prišla tudi v Rim. Zgodilo se je, kar bi marsikdo ne pričakoval, da je bila sprejeta tudi v avdienci pri papežu Benediktu XV. Namen tega obiska je namreč, svetovni kongres, ki naj bi nanj poslal zastopstvo tudi poglavar katoliške Cerkve. Razmerje Rima do takih prireditvev je jasno. »Sv. stolica gleda z živahnim zanimanjem na to gibanje« — piše »Momento« —, »ki utegne biti, če ne več, vsaj prvi korak k zaželeni edinstvi cerkve. V odgovoru je kardinal Gasparri v imenu svetega očeta povdaril, da papež namero svetovnega kongresa z zanimanjem zasledovati (vedeva con favore) ter da goji naj-srečnejšo željo za edinstvo cerkev, da bi se čimprej uresničila beseda sv. pisma: fiat unum ovile et unus pastor. Benedikt je v pogovoru z odposlanstvom v besedah očetovske hudotljivosti — kakor je bilo z ozirom na sinove, ki hrepene po resnici, pričakovati — opozarjal, da je zanje le ena pot: vrniti se k materi Cerkvi. Katoliška Cerkve na kongresu ne bo imela zastopstva.

Najnovejša poročila. D' Annunzio se polastil vlade na Reki.

LDU Reka, 13. sept. Na Reki je v ime in s podporo oblasti prevzel D' Annunzio upravo v svoje roke. Izvršil je vstajo z reškimi »Consiglio Nazionale« ter poveljnikom reške legije. Došel je v gubernijsko palačo ter zapovedal generalu Petalugu, naj preda oblast v njegove roke. General Petaluga je interniran v gubernijsko palačo. D' Annunzio je proglasil aneksijo Reke v ime Italije. Arditi, italijanski vojniki in oboroženi prostovoljci podpirajo D' Annunzija.

LDU Lugano, 13. sept. (ČTU) Prevrat Gabriela D' Annunzia na Reki je zbudil velikansko razburjenje. Vest o tem je zbudila v italijanski zbornici veliko senzacijo. Ministrski predsednik Nitti je udaril s pestjo ob mizo, ko je napram vojnemu ministru grajal za primer nediscipliniranosti v

Demisija vlade podana in sprejeta.

LDU Belgrad, 13. septembra. Danes dopoldne je predal predsednik ministrskega sveta Ljuba Davidović regentu prestolonasledniku Aleksandru ostavko celokupnega kabineta. Ostavka je motivirana s težkim mednarodnim položajem naše države.

LDU Belgrad, 13. septembra. Regent prestolonaslednik Aleksander je sprejel ostavko vlade.

PRAVI VZROK DEMISIJE.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Belgrad, 13. sept. Dejstvo, da so vse naše zahteve glede mirovne pogodbe z republiko Avstrijo bile odklonjene, je dalo vladi pripraven in simpatičen odgovor, da odstopi. V resnici jo je prisilila do odstopa njena lastna nemoč in prepričanje, da ne more najti izhoda iz krize, tako da je sklicevanje na zunanje politični položaj le izraz zadrege in figovo pero. Odstop vlade se je tukaj sprejel po porazih zadnjih tednov kot nekaj samoumevnega.

»Svobodna Rijeka« poroča: »Vlada gospoda Davidovića je sklenila odstopiti. Kakor njej blizu stoječi listi poročajo, je to storila samo zaradi zunanje položaja. Ta razlaga se sliši malo čudno, ker prihaja popolnoma nepričakovano, razen tega pa tudi ni pravilna. Naše vlade niso nikdar na to mislile, da se iztrgajo iz rok versajlskih advokatov. One so v slepem zaupanju tej advokaturi izročile usodo svoje zemlje. In sedaj se delajo razočarane, kakor da zunanji položaj ni bil isti dva dni prej, dva meseca prej ali 10 mesecev prej.«

KAKO SE BO REŠILA KRIZA?

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Belgrad, 13. septembra. V poslanskih krogih se je vzela ostavka vlade z veliko hladnokrvnostjo na znanje, ker se je itak pričakovalo, da nastopi v najbližjem času. Nastalo je težko vprašanje: kaj sedaj? Danes se jemlje v ozir dve rešitvi. Prva rešitev, da osnuje predsednik zbornice Pavlović koncentracijski kabinet iz vseh strank, ki bi imel glavno nalogo, da dovrši volivni zakon. Ko bi bil ta sprejet, naj bi se v najkrajšem času vršile volitve. Mimogrede bi se še mogla ustanoviti emigrantska banka, ne da bi se rešilo valutno vprašanje. Banka potrebuje najmanj tri mesece, da se popolnoma organizira in

PARIZ ODBIL NAŠE ZAHTEVE.

Belgrad, 13. sept. »Politika« poroča: Včeraj dopoldne ob 10. uri se je vršila važna seja ministrskega sveta, v kateri se je sklepalo o podpisu miru v Parizu. V teku včerajšnjega dne so prišla od naših odposlancev v Parizu zelo nezadovoljiva poročila. Velele niso sprejele predloga naših delegatov, da mi podpisemo mir z Avstrijo samo z gotovimi pridržki. Odbile so zahtevo naših delegatov, da tudi mi dobimo recipročno pravo za člen 51 mirovne pogodbe, t. j. varstvo naše manjšine od pol milijona Hrvatov in Slovencev, ki bodo ostali v italijanskem suženstvu. Ravnotako velele niso pristale, da nam priznajo recipročne gospodarske olajšave, katere smo pa mi dolžni dati v smislu člena 51. Prav do zadnjega trenutka se je v Bel-

italijanski vojski. D' Annunzio je v zadnjih tednih v večjih italijanskih mestih zbiral prostovoljce za pohod na Reko. Čete so se zbiral v Ronkih ob izlivu Soče, od koder so se v nočnih pohodih spravljale na Reko.

LDU Berlin, 13. septembra. (ČTU) »Berliner Tageblatt« poroča iz Berna: D' Annunzio je za rešitev Reke uprizoril podjetje, ki spominja na Garibaldi, pa je zelo enak opereti. Na čelu prostovoljcev, ki jih je organiziral sam in ki obstojajo iz grenadirjev in naskakujočih čet, s strojnimi in oklop. avtomobili je v petek vkorakal na Reko. Storil je to popolnoma na tihem in brez vednosti vlade. Ta čin je po vsej Italiji povzročil veliko pozornost. Kakor se uradno poroča, je vlada ukrenila proti temu energične korake, ker bi zaveda lahko imela resen konflikt z entento.

potem še-le bi se moglo misliti na ureditev valute. Tudi delo agrarne reforme naj bi ne počivalo, ampak se na podlagi dosedanjih naredb v naglem tempu nadaljevalo. Vse stranke bi bile tudi za to, da se reši že itak pričeto uzakonjenje zakona o vojnih dobičkih. Druga rešitev pa bi bila, da se poveri sestavi kabineta najmočnejši opozicijski stranki, radikalcem in sicer Stojanu Protiću. On bi skušal sestaviti najprej koncentracijski kabinet in ako bi to ne šlo, pa kolikor mogoče širok koalicijski kabinet. Vendar vsi priznavajo, da sedaj bržkone ni prišel trenutek, da bi radikali mogli uresničiti koncentracijo. Koalicijski kabinet pa bi imel iste težave kakor dosedanja koalicijska vlada. Regent bo pozval jutri predsednika zbornice in razne politike k sebi na razgovor. Predsednik zbornice je povabil dr. Korošca za jutri ob pol 10. uri dopoldne.

STOJAN PROTIĆ PRI REGENTU.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Belgrad, 13. septembra. Stojan Protić, vodja radikalne stranke, je bil predvčerajšnjim sprejet pri princezinji Jeleni ter je bil nato poklican k prestolonasledniku.

PROTIĆ DAVIDOVIĆU.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Belgrad, 13. septembra. Danes je Stojan Protić pisal pismo Davidoviću, v katerem mu pojasnjuje svoje stališče glede ministrske krize. O jugoslovanskem klubu veli, da so njegovi pogoji bili taki, da bi jih bil Davidović lahko sprejel, ker dr. Korošec ni nikakor sprožil vprašanja, da bi njegova skupina dobila dva ministra v vladi, niti, da bi to moral biti minister verstev ali železnice.

SRBSKI SOCIALISTI O SLOVENSkih SOCIALISTIČNIH VODITELJIH.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Belgrad, 13. septembra. »Radničke Novine«, glasilo srbske socialistične stranke, pišejo: Slovenski proletarijat je nudil roko srbskim proletarcem in je le vprašanje časa, da se edinstvo z nami tudi tehnično izvrši. Pod vplivom naše socialistične kritike je obsodil slovenski proletarijat ministerijalizem svojih voditeljev ter njih politiko z buržoazijo. Prepričani smo, da bo za tem prvim korakom sledil drugi, in to skoro!

gradu verjelo, da bodo naši zavezniki v priznavanju zaslug, katere je imela srbska vojska in muk in trpljenja srbskega naroda, imeli posebne ozire proti Srbiji, toda v Parizu so kategorično zahtevali, da naše kraljestvo mir danes podpisuje brez kakšnega odloga in brez pridržkov.

JUGOSLOVANSKA NOVINARSKA ZVEZA.

LDU Zagreb, 13. septembra. Danes popoldne je imelo hrvatsko novinarsko društvo skupščino, na kateri je bil izvoljen novi odbor. Za predsednika je bil izvoljen Toni Šlegel in je bil odbor pooblaščen, da izdela načrt za osnutje jugoslovanske novinarske zveze. Nadalje je bila sprejeta resolucija, ki zahteva od kraljevske vlade ukinitje cenzure in svobodo tiska.

pošiljajo darila na naslov: Jožef Klekl, župnik v poklju, Sv. Jožef, Celje. — S. D. Z.

d Odborova seja ljubljanske podružnice S. D. Z. se vrši v torek, 16. sept., v sobi Orlovske Zveze, Jugoslovanska tiskarna, III. nadst., ob 2. popoldne. Prosim točne in zanesljive udeležbe vseh odbornikov. — Predsednik.

d Luč XIV. godina (1918/19). Zadnjega letnika je še nekoliko izvodov na razpolago in stane s poštnino 11 K 50 vin., za dijake pa samo 6 K 50 vin. in se naroča pri Slov. Dij. Centrali, Ljubljana, Ljudski dom.

d »Zore«, XXI. letnik (1918/19), je še nekaj izvodov na razpolago in stane 3 K,

za dijake pa samo 4 K in se naroča pri upravi »Zore«, Ljubljana, Jugoslovanska tiskarna.

d Knjižica ljubljanske podružnice S. D. Z. kupi takoj, najraje nevezane, sledeče letnike »Zore«: XVI. letnik (1909/10), XVII. letnik (1910/11), XIX. letnik (1912/13), XX. letnik (1913/14) ter XXIV. letnik (1911) »Dom in Sveta«. Vse prijatelje našega dijaštva prosimo, da darujejo knjižnici knjige, ki jih ne rabijo več. Vsak dar dobrodošel! — Knjižničar.

d Srednješolci iz Ljubljane naj pridejo v ponedeljek ob 10. dop. zanesljivo v pisarno S. D. Z., Ljudski dom!

d 2. izkaz darov S. D. Z. Prošt Andr. Kalan, 100 K; I. Milač, vl. koncipist, Velikovec, 50 K; dr. Janko Vidic 30 K; dr. Al. Ušeničnik, prof. bog., 30 K; dr. Fr. Ušeničnik, prof. bog., 25 K; dr. Janežič, prof. bog., 24 K; Janko Kete, dekan, Vrhnika, 20 K; dr. Jos. Dermastia 20 K; Hranilnica v Višnjigori 20 K; A. Koritnik, gimn. prof., št. Vid, 20 K; Fr. Poženel, Jesenice, 20 K; dr. J. Demšar, prof., 10 K; neimenovan 10 K; Minka Hrašovec, Radovljica, 10 K; Valerijan Učak, prošt, Metlika, 10 K; dr. Fr. Terdan, prof., št. Vid, 10 K; dr. J. Zore, prof. bog., 10 K; Gabr. Petrič, kaplan, Ribnica, 10 K; K. Texter, župnik, Višnjagora, 10 K; dr. Fr. Jere, prof., št. Vid, 10 K; Jož. Prešeren, prof., št. Vid, 5 K; I. Mazovec, prof. v Ljubljani, 5 K; Janko Barle, župnik, Ljubljana, 4 K; Ciril Potočnik 3 K. — Vsem iskrena hvala!

d Jan. Meršolj, župnik, Reteče pri Škofji Loki, se je z lepimi knjigami spomnil knjižnice S. D. Z. Gospodu darovatelju najlepša zahvala. Da bi bilo dosti posnemalcev! — S. D. Z.

d Podpirajte Slov. Dij. Zvezo!

Prosveta.

pr Pevska šola. »Ljubljana« bo otvorila koncem t. m. pevske šole za vse one člane, ki se žele naučiti not, prednašanja, umevanja glasbenega sestava itd. Obiskujejo šolo lahko tudi odrasli dečki in odrasle deklice, če so njih starši društveni člani. Šolnina znaša mesečno 2 K. Priglasje po dopisnici na P. Z. »Ljubljana«, Ljudski dom, ali 18. t. m. ob 6. do 7. ure v društveni sobi v Ljudskem domu. Enako se priklasi lahko vsakdo za društvenega člana. Pevke, pevci! Kdo se ne bi sramoval danes, če ne bi znal pisati, čitati! Kdo naj se šteje med pevce, če ne zna pevske abecede! — Odbor »Ljubljane«.

pr Dr. Pavel V. Breznik: Francoska slovnica. Izdala in založila Jugoslovanska knjigarna na 119 straneh. Cena 8 K. Ta kratka slovnica bo prav prišla onim, ki so francoskega jezika že večji, nekoliko, ker nudi nagel in jasn pregled. Priporočamo jo toplo.

pr Godovnice nebeški Materl. 17 pesmi za Marijine praznike in godove tekom cerkv. leta. Za mešani zbor zložil St. Premrl. Založila Jugosl. knjigarna. Cena 12 kron. — Prejeli smo te kompozicije znanega skladatelja; daljšo oceno prinesemo pozneje; za zdaj jih toplo priporočamo.

pr »Krščanski nauk za prvence« je v rokopisu pripravljen in tudi prirejen za tisk, a se točasno žalibog ne more dati v delo, ker ni še dospel papir, dasi ga je tvornica že zdavnaj odposlala. Ravnatelj tiskarne obljublja, da bo nova knjiga (za tri prve razrede) izgotovljena početkom oktobra. Nekoliko prej bo na razpolago »Navodilo katehetom« pri uporabi nove knjige, ki bo obsegalo tudi tri izdelane (prve) kateheze za najnižji oddelek. Ker je »Navodilo« priloženo tudi podrobni učni načrt, ki obenem kaže, kako se snov v posameznih razredih množi, bo možno v prvih dneh poučevati ob roki tega načrta, ki bo čimprej tiskan.

pr Slovenski učitelj. 7.—9. štev. Slovenskega učitelja je izšla s sledečo vsebino: Nova vzgojna orientacija (F. Fabinc). Prosto spise v službi etične vzgoje (Elza Kukovec). Nauki (France Bevk). Učitelj na pomožni šoli (Anica Lebar). Delo v luči krščanstva (Iz češčine: Albin Lajovic). Pokrščenina in vzgoja (A. Čadež). Pripombe k načrtu za preustrojenje šolstva (F. Lužar). Kratka zgodovina slovenskega šolstva (S. Mihaela Žmitek). Sijajno zborovanje Slovencev zveze. Kultura in književnost. Zapiski. Društvena in stanovska knjižnica.



Sestram »Orlicam!« Pri današnji javni telovadbi v št. Vidu nad Ljubljano nastopimo s prostimi vajami za leto 1920, z vajami s šerpami in s češkimi prostimi vajami. Udeležimo se izleta polnoštevilo! — Orliška Zveza.

Seja ljubljanske okrožja se vrši danes popoldne v št. Vidu takoj po javni telovadbi v dvorani šentviske telovadnice. Ker je dnevni red zelo važen, opozarjamo okrožne predstavnike in načelnike, da se seje gotovo udeležijo.

Seja predsedstva in vaditeljskega zbora Orlovske Zveze se vrši v ponedeljek, 15. sept. 1919 ob 8. uri zvečer. Dnevni red: Prireditve na Koroškem in v Mariboru, predpriprave. Vsled važnosti navzočnosti vseh članov nujno potrebna. — Predsedstvo.

Orlovski tabor na Koroškem se vrši v nedeljo, 28. t. m. Odseki in krožki Orlic naj nemudoma javijo udeležbo. Na prepozne prijave se predsedstvo ne bo oziralo, če kdo ne bo pripuščten na tabor, bo kriv sam, zato hitite s prijavi! Kdor se zgodi do srede, se udeleži tabora pod naznanjenimi pogoji. — Predsedstvo O. Z.

Statistične pole so bile odposlane danes vsem delujočim odsekom, zanimajte se na pošti, če so pravilno došle morebitne nerednosti nam naznanite. Predsedstvo pričakuje, da bodo odseki pokazali disciplino in točnost in redno vračali izpolnjene pole. Red v naše vrste! — Predsedstvo.

Mladeniški tabor priredi Orel v Dobropoljah v nedeljo 21. sept. pri sv. Antonu v Dobropoljah. Po taboru v dvorani društvenega doma igra »Veriga«. Sodeluje višnjevska godba. Fantje ribniške doline, v nedeljo v Dobropolje!

Dvestoletnica Orla na Ježici se vprašanja naznanja Jugoslov. knjigarna, je priredi ob tej priliki javno telovadbo. Bratje! Izkažimo čast Orlu na Ježici in izpričajmo mu, da mu v njegovih težkih razmerah stojimo hrabro ob strani!

Vodstvo orlarske šole v Ljubljani je blagohotno upoštevalo prošnjo O. Z. in odredilo, da se bodo učenci o prostem času vadili tudi v tamburanju, da bodo mogli voditi pozneje po naših odsekih tamburaške zbornice. V ta namen potrebuje mo nujno več tamburic, posebno nujno bisernice 1., 2. in 3. brača in 1. bogarije. Prosimo društva in prijatelje, ki svojih tamburic ne potrebujejo, da nam jih blagohotno podarijo, posodijo ali prodajo. Naznanilo na O. Z. v Ljubljani.

Na razna vprašanja. Članske proste vaje za leto 1920 so priobčene v letošnji Mladosti, ki izide te dni. Napisišnih znakov za enkrat ni mogoče dobiti. Glede Orlic se obračajte vedno le na Orliško Zvezo. Nastavkov za trobente ni.

Orlovska prireditve na Igu v ponedeljek 8. t. m. bo pač ostala vsem poštenim izancem v lepem spominu. Iz Ljubljane se je pripeljalo devet voz udeležencev, med njimi do 50 Orlov v kroju, 40 Orlic in 50 naraščaja. Lepo so bili zastopani bratje iz Viča, št. Vida nad Ljubljano, Horjula in Most. Pri vstopu v vas so nas sprejeli domači Orli in naraščaj z višnjevskega godbo na čelu. Pri sprejedu v cerkev je bilo tudi pet moških Orlov-konjenikov, ki so prijezdili iz Ljubljane. Po petih litanih v cerkvi je bila javna telovadba, ki je ljudstvu jako ugajala. Med odmorom pri telovadbi sta spregovorila domači g. kaplan Sušnik in br. Jože Pirc, ki je poudarjal, da se Orli izancev niso ustrašili, najs bodi še tako zaigrizeni nasprotniki. In kakor vidimo, je bil strah tudi popolnoma neutemeljen, ker le par hujskačev je, ki ščuvažjo in dražijo ljudstvo, drugi pa da so pošteni in trezni. Domači fantje naj se okorajžijo in pokažejo, da je njih mesto v Orlu. Nikogar se bati, svoboda velja za vse! Pri običajnem telovadnem sporedu — telovadbo je vodil načelnik br. Rupnik iz št. Vida — moramo prav posebno pohvaliti naraščaj iz Viča za njegovo orodno telovadbo.

Vaditeljski tečaj, katerega so se udeleževale vse Orlice z največjo vnmemo in vztrajnostjo, se je končal z najboljšim uspehom dne 7. septembra. Veselje in zanimanje do telovadbe je v nas vcepila naša preljubeznjiva sestra Julka Nečasova, katero smo v tem kratkem času vse Orlice vzljubile in nam bo njena ljubkost in prisrčnost ostala neizbrisno v spominu. Pazljivo smo sledile vsakemu njenemu gibu, ki ga je vedno dosledno, točno, z neko eleganco izvajala. Lepo proizvajanje vaj sestre Nečasove nam je prešlo tako v žile in kri, da smo vse stremile vajo se najprej dobro proučiti, potem pa po možnosti posneti tudi njene fine kretnje in geste.

Vaditeljski tečaj so obiskovale Orlice iz sledečih krožkov: Ljubljana - Sv. Peter, Ljubljana - Sv. Jakob, št. Vid nad Ljubljano, Škofja Loka, Vič, Kranj, Radovljica, Žiri, Jesenice, Trzin, Selo, Vrhnika, Kamnik, Smartno pri Litiji, Trbovlje, Maribor, Celje, Ptuj. Udeležile so se tečaja pa tudi one Orlice, v čigar krajih ga do sedaj še ni, a upajo, da jim bodočnost donese priliko ustanoviti enak krožek. Orlice so bile iz naslednjih krajev: Dobrova, Hrušica, Ježica, Domžale, Komenda, Zagorje, Novo mesto, Središče, št. Jurij, Stari trg, Braslovce.

Vaditeljski tečaj se je zaključil v splošno zadovoljnost z občnim zborom, ki se je vršil v Marjanišću ob 16. uri popoldne, na katerem se je osnovala Orliška Zveza. Občni zbor je vodil brat cand. med. Ivo Pirc. V svojem nagovoru nas je bodril k živahnemu društvenemu delovanju. Orliška Zveza je še mlada, zato rabi veliko agilnih, doslednih in vztrajnih Orlic.

Prečital je nato pravila Orliške Zveze, ki so se enoglasno odobrila. Sestavljen je tudi odbor Orliške Zveze so izvoljene: Predsednica sestra Cilka Krekova, I. podpredsednica sestra Milka Zupančičeva (Ljubljana), II. podpredsednica sestra Anica Pertotova (Celje), tajnica sestra Milka Vidrova (St. Vid nad Ljubljano), njena namestnica sestra Malka Marinkova (Dobrova), blagajničarka sestra Anica Lazarjeva (Ljubljana), njena namestnica sestra Iskra (Ljubljana); odbornice: sestre Maruška Strelova (Ljubljana), Stana Oražmova (Moste), Catarjeva (Vič), Cedilnikova (Ljubljana), Bricelejnova (Hrušica).

V vadiateljski zbor Orliške Zveze so izvoljene: Načelnica sestra Fanči Černičeva z Ljubljane, I. podnačelnica sestra Minka Žirovnikova iz St. Vida nad Ljubljano, II. podnačelnica Ivanka Sušnikova iz Škofje Loke; vadiateljice: sestre Pepi Poženelova iz Ljubljane, Petra Obersnu iz Ljubljane, Orehekova iz Šiške, Greti Papova iz Tržiča, Mira Premkova iz Vrhnike.

Razpravljalo se je nato, koliko bi vsaka članica prispevala krožku in koliko Orliški Zvezi. Sklenilo se je, da naj se prispevek posameznih krožkov določi po gnotnih razmerah njega članice. Članice krožka, ki so boljše situirane, plačajo 1 K krožku, 1 K Orliški Zvezi; članice krožka pa, ki se niso samostojne 50 vin. krožku, in 50 vin. Orliški Zvezi. Zadnji krožki pa naj bi potem skrbeli, da bi s primernimi prireditvami financijelno podprli krožek kakor tudi Orliško Zvezo. Brat Jože Pirc je predlagal, da bi sestre Orlice sestrinsko občevala med seboj in se ne nazivale z gospodičnami; zavedati se moramo, da so vse Orlice ud ene skupne družine — Orliške Zveze. Le v krožkih, kjer so sestre učiteljice, bi bilo dobro vsled njih ugleda, da bi se jih v javnosti nazivalo z gospodično ter se upoštevalo, da so učiteljice; sicer smo v demokratični dobi, a sestrinsko občevanje v javnosti na šolske otroke ne bi ravno dobro vplivalo ter bi učiteljstvo kolikortoliko trpelo na avtoriteti, ki je učiteljstvu nujno potrebna. Predlog se je odobril. Ob 18. uri se je občni zbor zaključil. Vsem je bilo ob slovesu težko pri srcu, ker v tem tednu smo se vzljubile res kot pristne sestre Orlice. Vadiateljski tečaj pa nam ni dal samo prilike, da smo se Orlice med seboj seznanile, temveč nas je krepko podprl in navdušil, da bomo šle skupno, pogumno, z orlovsko silo na delo za našo mlado Orliško Zvezo, da bo lepo procvetala, postala močna in rodila plemenite sadove. Torej na delo, sestre Orlice, ker le v skupnosti je moč! — Orliški pozdrav vsem sestrskim krožkom!

Gospodarske novice.

g Jugoslavenski kompas izide le v toliko izvodih, kolikor bo naročnikov, ker ga vsled pomanjkanja papirja in visokih tiskarskih cen ni mogoče na zalogo tiskati. Potrebno je torej kompas naročiti pravočasno. Vseh pet zvezkov stane vplačanih vnaprej 200 dinarjev, vsak posamezni petero zvezkov: trgovski, industrijski, obrtni, agrarni in financijelni pa 50 dinarjev. Dinar se računa po uradno določenem kurzu po 3 K. Prvi zvezek (nad 600 strani) izide koncem tega leta in bo obsegal vse trgovske tvrdke in vse za trgovstvo pomembne podatke. Zahtevajte prospekt pri uredništvu Kompara, Gospodarska pisarna dr. Ivan Černe, Ljubljana. 4918

g Prodaja lesa, Dne 29. septembra t. l. bo prodajal gozdarski odsek deželne vlade v Sarajevu 80 kubičnih metrov jelovih hlodov potom javne ustmene oziroma pisnene dražbe. Les leži na skladišču v Nemilu ob železniški postaji. Tozadevni raz-

glas je interesentom v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled. g Kisik (Oxygenium). Tvrdke, ki se zanimajo za nakup kisika, ki se je začel

izdelovati tudi v naši državi, dobe v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani naslov dotičnega tuzemskega dobavnega vira.

Poziv Jugoslovanske pomožne akcije iz Amerike.

V skladišču »Balkan« v Ljubljani se nahajajo naslednje pošiljke iz Amerike, ki naj jih adresati dvignejo tekom štirinajstih (14) dni:

Gustišar Andrej, Dolenji Logatec št. 19, ima zabojo št. 693, ki mu ga pošilja Joci Mihovc 1134 E 60 St. Cleveland C. U. S. A.

Srebot Jožef, Neverke 12, p. št. Peter-Košana na Krasu, ima zabojo št. 706, ki mu ga pošilja Jožef Srebot 643 E 160 Str. Cleveland C. U. S. A.

Tomažič Ivan, 14, Služe Obrov, Primorsko. Bratčič Ivan, St. Marija Magdalena Spodnja 401 Servata (Servola) Trst ima zabojo št. 406, ki mu ga pošilja Franc Lon. Menort 917 Ala Ane Sheboygan Wis.

Rotar Franc, Kal št. 92, p. St. Peter na Krasu ima zabojo št. 750, ki mu ga pošilja Anton Rotar 643 E 160 St. Cleveland C. U. S. A.

Žakelj Anton, Kalce 30, Logatice, Gorenji Logatec, ima zabojo št. 954, pošilja ga Franc Ven. S. Malino Žakelj 7430 Rigge Ave Chicago Ael.

Vidmar Pavla, Logatec 152 pri Ajdovščini ima zabojo št. 705, ki ga pošilja Vidmar Iv. Is 705 Saranac Ro Cleveland O. U. S. A.

Seljak Marija, Planina pri Rakeku 99 ima zabojo št. 639, pošilja ga Franc Seljak 6313 St. Clair Ave Cleveland O.

Čič Janez, Vel. Brdo 16, p. Razdrto, ima zabojo št. 960, pošilja ga Martin Chich bosc 54 Berlin Pa.

Slejško Marija, Hrenovice 58, Postojna, ima zabojo št. 798, pošilja ga Franc Slejško 6107 St. Clair Ave Cleveland O. U. S. A.

Kos Ivan, Marki Kosi Ročinj, ima zabojo št. 645, pošilja ga A. Kos 16301 Waterloo Rd. Cleveland O. U. S. A.

Berginc Ana, Drežnica 21, p. Kobarid, ima zabojo št. 411, ki ga pošilja Franc Jakob Berginc 489 Park St. m. Ivnu Wis U. S. A.

Zupanstvo občine Tolmin ima zabojo št. 313, ki ga pošilja Zveza jugoslovanskih žen in deklet 1052 E 62 St. Cleveland O. U. S. A.

Kos Franciška, Trtnik št. 13, p. Dobrodo (Podbrdo?) pri Tolminu, ima zabojo št. 706, ki ga pošilja John Rutar 722 E 163 St. Cleveland O. U. S. A.

Pivk Marija, p. Rovte pri Logatcu, ima zabojo št. 75, pošilja ga George Pivk, Kock Springs Wyo 5.

Gorjanc Terezija, Loka p. Kanal, ima zabojo št. 736, pošilja ga Ivan Gorjanc 386 E 161 Str. Cleveland O. U. S. A.

Berginc Ana, Drežnica 21 pri Kobaridu, ima zabojo št. 404, pošilja ga Jack Berginc 489 Park St. U. S. A.

Matko Josip, Tominje 21 p. Ilir. Bistrica, ima zabojo št. 235, pošilja ga Josip Matko 115 Moen Do. Rockville Ill.

Krapč Terezija, Podgora 241 p. Idrija, ima zabojo št. 833, ki ga pošilja M. Lapajne 6614 Schater Ave Cleveland O.

Fortunat Marija, Ročinj 21, ima zabojo št. 312, ki ga pošilja P. Križnič 1239 E 175 St. Cleveland O. U. S. A.

Simič Amalija, Njivice 33 p. Kojsko pri Gorici, ima zabojo št. 768, ki ga pošilja Mihael Simič 8107 St. Clair Ave Cleveland O. U. S. A.

Lipovč (Lipuš) Jožefa, Batuje 24 p. Črniče pri Gorici ima zabojo št. 712, ki ga pošilja Franc Lipovč (Lipuš) 901 Alhambra Rd.

Furlan Karolina, Svinjo 47 p. Šmarje pri Ajdovščini, ima zabojo št. 725, ki ga pošilja John Furlan 1306 E 55 St. Cleveland O. U. S. A.

Bavčer Franciška, Gradišče 225 p. Ajdovščina, ima zabojo št. 649, ki ga pošilja Anton Bavčer 15929 Saranac Rd. Cleveland O.

Jugoslov. Relief Fond Ljubljana ima zabojo št. 1025, ki ga pošilja Anton Kočevar Bridgeport Ohio 1025.

Brožina Marija, 22 Jelsane, Primorje, ima zabojo št. 286, ki ga pošilja Jos. Brožina 6725 Baiteys Ave Cleveland O. U. S. A.

Pošta (župnija) Višnja gora, Dolenjsko, ima zabojo št. 86, ki ga pošilja From Sloveniam Red Cross st. st. Josip Church Joli Ill.

Maurin Margareta, p. Nemška Loka 17, Kočevje, ima zabojo št. 162, ki ga pošilja Gor. Maurin 518 Da 9 Eveleth Minn.

Erlah Jakob, Spodnje Doblje p. Loče pri Beljaku, ima zabojo št. 215, ki ga pošilja From Kiunese 823 Kansas St. Francisco Calif.

Jernej Neža, Mokličje p. Galicija na Koroskem, ima zabojo št. 309, ki ga pošilja Marij Vičič 1106 E 64 St. Cleveland O. U. S. A.

Sgerm Anton, p. Vuhred (Wuchern), Sp. Stajersko, ima zabojo št. 537, ki ga pošilja Josip Peruch 1137 Vikovy St. Joliet Ill.

Walburgo Franc, Erlach Sv. Oswald p. Ivica, Stajersko, ima zabojo št. 316, ki ga pošilja Fr. Walburga Kohler Wit U. S. A.

Kregar Marija, Ilirska Bistrica 128, ima zabojo št. 674, ki ga pošilja Josip Kregar 1081 Addison Rd Cleveland O. U. S. A.

Lilavačič Ivan, Mala Bukovica 16 p. Ilirska Bistrica, ima zabojo št. 959, ki ga pošilja Franc Stefančič Ore Hill Pa.

Vičič Mihael, vas Sovze v. Ilirska Bistrica ima zabojo št. 232, ki ga pošilja John Vičič 1654 Dayton St. Chicago Ill.

Perše Andrej, St. Florjan-Groina pri Gorici, ima zabojo št. 792, ki ga pošilja John Perše 919 Addison Rd. Cleveland O.

Koštansk Mar., Gradišče 21 pri Ljubljani, ima zabojo št. 447, ki ga pošilja Mato Koštansk Virgin Milva.

Beučer (Bavčar) Kristina, Kosi 105 Ročinj, ima zabojo št. 756, ki ga pošilja Ana Beučer (Bavčar) Saranac Rd. Cleveland O. U. S. A.

Zupanstvo Ilirska Bistrica ima zabojo št. 255, ki ga pošilja Zveza jugoslovanskih žen in deklet 1052 E 62 St. Cleveland O. U. S. A.

Štelančič Marija, Trnovo 73, Notranjsko, ima zabojo št. 634, ki ga pošilja Jos. Princ 815 Penn Ave Sheboygan Wis.

Kovač Marija, Lokavec 24 Ajdovščina, ima zabojo št. 908, ki ga pošilja Avgust Kovač 1145 E 55 St. Cleveland O. U. S. A.

Blazetič Jos., Knež, Podmelec 15 ima zabojo št. 6, ki ga pošilja Anton Rojc 4321 Acorn St. Calumet Mich.

Molk Matija, Gornja Planina pri Rakeku, ima zabojo št. 855, ki ga pošilja Matija Molk 1161 Norwood Rd. Cleveland O. U. S. A.

Černetič - Škur Marijana, p. Platišče-Prosenico 80 Udine ima zabojo št. 714, ki ga pošilja Josip Škur 15519 Hohnes Ave Cleveland Ohio U. S. A.

Černe Tereza, Stenice, Kranjsko, ima zabojo št. 973, ki ga pošilja Joci Černe Ore Hill Pa.

Boltar Terezija, Ročinj 18 pri Kanalu ima zabojo št. 314, ki ga pošilja John Boltar 1095 Addison O. Cleveland O. U. S. A.

Zupanstvo občine Divača ima zabojo št. 301, ki ga pošilja Zveza jugoslovanskih žen in deklet 1052 E. 62 St. Cleveland O. U. S. A.

Bizjak Marija, p. Lokavice (Lokavec?) pri Ajdovščini ima zabojo št. 727, ki ga pošilja Josip Bizjak 719 E K 60 St. Cleveland O.

Udovič Elizabeta, Planina 58, pri Rakeku ima zabojo št. 303, ki ga pošilja Matevž Udovič 1086 Addison Ro., Cleveland, O.

Sterklanko (Sterlinko?) Luka, Ajba 21, p. Kanal ima zabojo št. 868, ki ga pošilja Jos. Pikš 6717 Edna Ave, Cleveland, O.

Jug Marija, Čigini 6, Golici-Tolmin, pošta Volče, ima zabojo št. 627, ki ga pošilja Mato Ulemek, 726 Hotmes Ave, Indianapolis, Ind.

Vuga Josip, Ročinj, p. Kanal, ima zabojo št. 795, ki ga pošilja Vuga Sidon, 919 Addison Ro., Cleveland, O.

Balant Ivana, Spodnja Idrija, ima zabojo št. 129, ki ga pošilja Balant Anton, Ely, Minn.

Podbršček Marija, St. Martin 75, p. Kojsko, ima zabojo št. 896, ki ga pošilja Podbršček Miha, 6107 St. Clair Ave, Cleveland, O.

Pahor Anton, Miren pri Gorici 22, ima zabojo št. 355, ki ga pošilja Pahor Gabrijel, 258 First Ave, Milwaukee, Wis.

Tomšič Ivan, Ilirska Bistrica 107, Trnovo, ima zabojo št. 780, ki ga pošilja Levar Louis, 1018 Ivankee Rd., Cleveland, O.

Uršič Marija, Kobarid 84, ima zabojo št. 628, ki ga pošilja Dugar Marija, 65 Holmes Ave, Indianapolis.

Kosovel Katarina, Osek, p. Šempas pri Gorici, ima zabojo št. 610, ki ga pošilja Badolčić Ciril, 2622 W 21 Place, Chicago, Ill.

Zigov (Cigov?) Anton, Sv. Križ-Cesta pri Ajdovščini, ima zabojo št. 372, ki ga pošilja Zigov (Cigov?) Albert, 450 Nat. S. Ave, Milwaukee, Wis.

Petrič Ivan, Jurkovic, Planina pri Rakeku, ima zabojo št. 185, ki ga pošilja Mahek (Mašek?) Peter, Geljert, Minn.

Mejak Ivan, Landol, Hraše pri Postojni, ima zabojo št. 539, ki ga pošilja Mejak Jakob, 205 Ruhy, St. Joliet, Ill.

Žetko Antonija, Laze 16, p. Senožec, ima zabojo št. 529, ki ga pošilja Žetko Anton, 200 Jack 50, St. Joliet.

Kljun Franc, Zagorje 35, St. Peter na Pivki, ima zabojo št. 568, ki ga pošilja Šabec Josip, 200 Jackson, St. Joliet, Ill.

Cerkvenik Ivana, Kačice 19, Lokve-Divača, ima zabojo št. 274, ki ga pošilja Cerkvenik Rudolf, 1115 Narwood Rd., Cleveland, O.

Pošta (župnija) Logatec, ima zabojo št. 87, ki ga pošilja Sloveniam Red cross of St. Joseph Chuvch, Joliet, Ill.

Zupanstvo občine Kanal, ima zabojo št. 724, ki ga pošilja Zveza jugoslovanskih žen in deklet, 1052 E 62 St., Cleveland, O.

Uršič Alojzija, Kobarid, ima zabojo št. 629, ki ga pošilja Vesekat Marija, 2823 W., Wittishigan St., Indianapolis.

Leban Marija, Polubinj 28 pri Tolminu, ima zabojo št. 541, ki ga pošilja Kavčič Andrej, 510 Westernon, Plotia, Ill.

Fornazarič Rozalija, Osek 81, Šempas pri Gorici, ima zabojo št. 329, ki ga pošilja Avgust Toplikar, 131 Ohio Ave, Kansas City, Kans.

Potapan Franc, Mala Bukovica 11, Ilirska Bistrica, ima zabojo št. 985, ki ga pošilja Potapan Jože, Ore Hill.

Tomšič Ivan, Knežak 30, Trnovo, Kranjsko, ima zabojo št. 605, ki ga pošilja Tomšič Marija, Box 3 Waldez, Colorado.

Škerl Marija, Vas Dolne Zarnon 7, p. Ilirska Bistrica, ima zabojo št. 856, ki ga pošilja Škerl Josip, 3560 East 82 nd St., Cleveland.

Turkovič Jožefa, Brce 4, Jelsane, Notranjsko, ima zabojo št. 912, ki ga pošilja Turkovič Jos., 1084 E 64 St., Cleveland, O.

Vengar Franciška, vas Laze 54, Planina-Rakek, ima zabojo št. 494, ki ga pošilja Vengar Franc, 117 Jones 5 E, Evelet, Minn.

Urbas Ivan, 182 pri Pikovich, Planina pri Rakeku, ima zabojo št. 815, ki ga pošilja Urbas Louis, 1514 E 52, Cleveland, O.

Cucek Marija, Kol 8, St. Peter na Krasu, ima zabojo št. 757, ki ga pošilja Cucek Janez, 702 E 156 Zobo St., Colliwood, O.

Simič Franc, Vedrian 35, p. Kojsko, ima zabojo št. 811, ki ga pošilja Urbas Louis, 1415 E 52, Cleveland, O.

Bara (?) Drganc, p. Jesenice, ima zabojo št. 955, ki ga pošilja Požgaj Johan, Mgmyre.

Zupanstvo občine Jesenice, Kranjsko, ima zabojo št. 571, ki ga pošilja Zveza Jugoslovanskih žena in deklet, 1052 E 62 St., Cleveland, O. U. A. S.

Upravičenci dobe na njih naslovljeno pošiljatev proti potrdilu prejema in nedvomnem dokazu identitete.

Izgubila se je v ponedeljek zvečer črna denarnica iz Kolodvorske restavracije do Poljanske ceste 18 s približno vsoto 420 K, 10 lirami in dvema potnima izkaznicama ter potrdilom od fotografa. Ker je prizadeta dijakinja - begunka, se prosi pošten najditelj, naj isto izroči proti nagradi Alojziju Čuk, Ljubljana, Poljanska cesta 18/II.

Ivan Kosovel, doma iz Črniča na Goriskem, ki se je pred tremi tedni vrnil iz ruskega ujetništva, naj javi svoj naslov Pisarni za zasedeno ozemlje v Ljubljani, Pražakova ulica.

Zemljepisne in zgodovinske slike iz kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev. Dodatek k čitankam za ljudske šole. Sestavila H. Schreiner in Fr. Fink. Ta učna knjiga, ki je namenjena za vse razrede višje stopnje ljudskih šol, bo služila istočasno tudi za pouk v srborhvaščini. Poverjenstvo za uk in bogocastje je odobrilo to učno knjigo za vse ljudske šole z odkom z dne 17. julija 1919, št. 3193. Prodajna cena za izvod znaša 4 K. Knjigo je založila »Jugoslovanska knjigarna«.

Melik, Zgodovina srednjega veka za nižje razrede srednjih in njim sorodnih šol. Sestavil profesor Anton Melik. Na mnoga vpraša naznanja Jugoslovanska knjigarna, da izide ta knjiga v kratkem. V njej bo temeljito zastopana tudi zgodovina Jugoslovancov in bo zbudila knjiga zanimanje tudi v zasebnih krogih.

Lepo brinje se ceno dobi v vsaki množini pri Fran. Pogačniku v Ljubljani, Ducajska cesta št. 36.

Lepe suhe gobe kupuje po najvišji ceni Franc Krašovic, Sv. Jurij ob Taboru.

Kol hišnik v zaved ali podjetje išče stalno službo mladenič 27 l. trezen in pošten, vešč popolnoma slov. in nem. jezika, ki bi nadzoroval električno svetilno napeljavo ter izvršil tozadevna popravila in prikopke. Ponudbe se prosijo na upravo tega lista pod št. 5418.

Dobro in kuharico in dekle za vsako varčno delo, se sprejmeta za takojšnji nastop. Vprašati je v Spodnji Šiški št. 91. II. nad.

Sobarico, ki nima manj kot vsaj 25 l. in govori tudi nemški ter je dobra šivilja in zna lepo likati, išče baronica Egger, Zg. Sv. Kungota pri Mariboru.

Proda se: 3 lepe sako-obleke iz šiviljota (2 rujavi, 1 plava), 2 para čevljev št. 42, 3 mehke klobuke, 1 čepico, 2 para ženskih čevljev št. 39, 1 žensko krilo (šviljot) in 1 zelena markizet-bluza, vse malo nošeno. — H. VEBER, Bleiweisova c. 4/I.

Dve učenci se sprejmeta na hrano in stanovanje. Naslov se izve v upravi lista pod št. 5311.

Ubog dijak, šestdeset let, za šol. leto 1919/20 inštrukcij v vseh predmetih več najraje za hrano in stanovanje. Ponudbe blagovolite poslati takoj upravništvu »Slovenca« pod šifro »Inštruktor« — 5405.

Kovaškega učenca sprejme takoj MISKO WEISS, kovaški mojster v Ljubljani.

Dr. El. Jenko-Groyer ordinira zopet od 9-12 dopoldne. —

ežne sode od bencina ali petroleja kupi trgovina s semeni Sever & Komp., Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

100 kron nagrade tistemu, kateri preskrbi dvema mirlima osebam meblirano sobo z uporabo kuhinje; imajo lastni premož z kurjavo. Ponudbe na upravištvu »Slovenca« pod šifro »Mirlina stran«.

Išče se služkinja. Naslov pove, ravništvu lista pod št. 5359.

Potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš srčno ljubljeni soprog, oče in stari oče

Florijan Šmid železotopilec na Savi

včeraj 12. t. m. ob 3. uri popoldne po dolgi, mučni bolezni, previden s svetotajstvi za umirajoč, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb se vrši v nedeljo ob 4. uri popoldne.

Nepozabnega priporočamo v gorečo molitev, Sv. maše zadušnice se bodo brale v farni cerkvi na Koroški Beli 15. t. m.

Pokojni zapušča osamljeno soprogo v starosti 66 let. Vse domače ima v Ameriki.

Terezija Šmid, soproga.

Elizabeta Beguš, Franc, otroka (v Ameriki).

Ivan Beguš, zet (v Ameriki).

Štefanija, Friderik Beguš, vnuka (v Ameriki).

Učenec 14 letni deček, z zadostno šolsko izobrazbo, želi vstopiti kot učenec v večjo trgovino z mešanim blagom. Ponudbe se prosijo na upravo tega lista pod šifro »učenec« 5341.

Sprejme se več dobrih čevljarskih pomočnikov, vajenca in prišivalko (šeparco) pri Karol Majce, čevljarski mojster, Ljubljana, Radcega cesta št. 6.

Pozor trgovci! iščem prostor za dobrega, pridnega trgovskega pomočnika

mešane stroke, kateri bode moral svoj prostor premeniti. Natančna pojasnila pošljem na vprašanje na upravo lista pod št. 5371.

Posestvo obsegajoče 2 njivi, senožet, vrt in zidano hišo se proda. Več se izve pri Gašperju Bezljaju, v Kamnigori 13, p. št. Vid n. Ljubljano.

Gakoj se sprejme nekaj raznašalk

Oglasiti se je v upravi Slovenca.

Dvonedstropna hiša s teraso in dvoriščem se proda zaradi preselitve iz Ljubljane. Proizve se: Ulica na grad št. 5, I.

Trstije (Štorje) se dobi v vsaki množini pri Ljubljani, Jernova ulica št. 11.

Cankar - jeva delavnica krojaška Sv. Petrac.33

Prošnja.

Kdo bi mogel nasvetovati iz prijaznosti inteligentnega trgovca, kateri bi imel veselje prirediti se v dobro vpejano trgovino, event. tudi gostilno. Radi pomankanja znanja v teh krogih, moram tem potom iskati primerne prilike moji inteligentni svakinji, prijetne zunanosti, ki je primorana vsled ne-nadnih družinskih razmer poročiti se. Ozira se samo na zdrave, ugledne, dobro situirane in podjetne gospode. Cenjene ponudbe samo s sliko pod »Industrija 756« na Anončni zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje št. 5.

Naročaitte »Slovenca«

Da'malinsko vino, pristno, črno se dobi pri **IVAN BUZZOLINI**, delikatesna trgovina, Lingarjeva ulica.

Za svojo 15 letno hčerko iščem mesta, kjer bi se izučila **modernega šivanja in krojenja ženskih oblek**

proti plači ali brez plače po pogodbi v mestu Celje a še raje v Mariboru. Cenj. ponudbe se prosijo na naslov: Josip Spoljar, mizar, Novska v Slavoniji.

1000 kron nagrade

tistemu, kateri mi najde v mestu dve sobi za **pisarno**. Piše naj se na: **S. K. Stare pravde ulica štev. 6.**

Kolesarji!

Prodajam zračnice in znamke „Washington“ komad 4 K 70 pri večjem odjemu popust. Cenjena naročila se prosijo pod „Kolesarji“ na upravništvo „Slovenca“.



Premislula nam je po dolgem, mučnem trpljenju, naša nadvse ljubljena soproga, oz. mati, gospa

Lucija Mekinda

previdena s sv. zakramenti za umirajoče v soboto dne 13. septembra 1919.

Pogreb nepozabne pokojnice se bo vršil v ponedeljek dne 15. sept. 1919 ob 2 uri pop. iz hiše žalosti Novi Vodmat št. 62 na pokopališče k sv. Križu.

Bodi ji blag spomin!
Franc Mekinda, soprog, **Josip Franciška**, Mici in **Franc Mekinda**, otroci.

Kupujete se dobro ohranjeni šivalni stroji in stojala

Ponudbe na Jos. Petelino, Ljubljana.

Samostojen

korespondent

zmožen slovenskega, nemškega in po možnosti tudi italijanskega dopisovanja, se sprejme takoj v veletrgovino z lesom. Ponudbe na upravništvo pod „Dobra moč 1919, — 5407.

V našem ali na račun želi sprejeti gospodična

TRGOVINO

ali kako drugo obrt. Prosilka je bila mnogo let knjigovodkinja pri velikih graških podjetjih kjer so jo zaradi njene slovenske narodnosti odslovili. — Naslov pove uprava lista pod št. 5404.

Kot

vzgojiteljica

išče službo temu primerno izobražena gospodična, ki je večja nekoliko šivanja in kuhe. Naslov pove iz prijaznosti uprava „Slovenca“ pod št. 5388.

ALOJZIJ NOVAK

krojaški mojster v Domžalah

priporoča svojo delavnico za gospode in dame. Izdeluje fine moderne obleke po primerih deželskih cenah. Prevzame tudi vsakovrstna popravila. — Dopisnica zadostuje. — Pridem takoj v hišo.

Deklo

za lahka dela v hiši in nekoliko navrtiču, se takoj sprejme pri dobri hrani in začetni mesečni plači 60 K, katero lahko s pridnostjo povisa neomejeno. Tudi se lahko priuči kuhati. Nasl. v upr. t. l. p. št. 5408.

Na prodaj sta dve melzni

sanski kozi

pri B. BAŠTAR, p. Straža, Dolensko.

Samostojen delovodja

za tovarno usnja, kateri mora biti posebno v strojenju ovčjega usnja, pa tudi usnja za podplate, telečjega in govejega gornjega usnja popolnoma izvežban, se za takoj išče. Prosilci s praktično izvedenostjo v krom - strojenju imajo prednost. — Plača po dogovoru. Le popolnoma zanesljive, izvedene, samostojne moči naj svoje ponudbe s prepisi spričeval pod šifro „Ovčje usnje 5416“ vpošljejo na upravništvo tega lista.

Razpisuje se služba cerkvenika in organista v Motniku pri Kamniku. Oglase sprejema župni urad v Motniku.

Maža za vozove

strojna mast

vsi medicinalni in

tehniški vazelini

leštilo za parkete

vosk za jermenje

barve in lake

kakor tudi vse druge ma-

ščobe nudi po ugodni ceni

„CHEMZA“

spojene chemičke zavody, spol. s. r. o., Karlin — Poděbradova tř. č. 6. — Čechy. — Telefon 5926. — Brzojavke: Chemza — Praha. — Zastopniki se iščejo. — Vvozna dovoljenja izposlujem!

Nova smrt

za podgane in miši, katere je mogoče popolnoma in zanesljivo zatreti le z novo 10 let rabljivo iznajdbo, avtomatično pastjo

„Samostavljanka“.

V eni noči se lahko vjame 20—30 miši ali podgan. Cena z navodilom K 20 za komad brez nadaljnjih stroškov. Za uspeh jamčijo mnogobrojna priznana pisma. — Cenj. naročila se prosijo pod „Samostavljanka“ na **Anončni zavod Drago Beseljak**, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje št. 5.

Komisijska trgovina

Filip Pečenko, Ljubljana, Dunajska cesta 6. priporoča svojo bogato zalogo manufakturnega blaga: **cefirja, tiskovine, barhenta, kloba, hlačevine, nogavic, robcev, sukanca, svile za šivanje, bombaža za pletenje nogavic, gumbov, pritiskalcev, rincev za čevlje** in drugih izdelkov česk. k. tvornic, katere zastopa.

Osel

velik, ali mla se želi kupiti takoj. — Ponudbe naj se pošljejo na vladno upravo Rasinja blizu Koprivnice, Hrvatska, —

Povečane slike

do naravne velikosti, kakor tudi oljane portrete na platno izvršuje umetniško po vsaki fotografiji **Davorin Rovšek** prvi fotografski in povečevalni zavod Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 34 a

Kupi se vsaka množina

bukovih in hrastovih drov, buk. ogija in tesan les.

Množina in cene je v ponudbah označiti,

Malenšek M., Maribor.

Semenja posodo!

Resljeva cesta številka 4.

Prodaja porcelanske in emailirane posode. — Od 9. do 22. septembra 1919.

Čevljarji pozor!

Kupim delavnico ali manjšo trgovino z vso opremo v prometnem kraju na deželi ali v mestu. Grem tudi kot družabnik ali poslovodja v večjo trgovino ali delavnico. Cenjene ponudbe z navedbo cene pod „Čevljar“ 5323, upr. „Slovenca“.

English lessons.

Miss Farler of Bristol, England gives lessons.

Dunajska cesta št. 25.

Javna dražba

lepega nerabljenega

pohištva za kuhinjo, obednico in spalnico

in poleg tega več peresnih žimnic se bo vršila dne 19. t. m. ob 10. uri dopoldne v skladišču „Balkan“ Ljubljana, Dunaj. c. 33.

Svarilo!

Opozarjamo, da se v zadnji dobi v časopisih ponuja „Kotlinska cikorkija“, katera pa ni naše blago. Prava kotlinska cikorkija je samo tedaj, ako so zavijki opremljeni z našimi etiketami in varstveno znamko.

Kotlinska tovarna kavnih primesi

trgovsko delniško podjetje v Ljubljani.

Št. 14984.

5414

Razglas.

V zmislu sklepa magistratnega gremija z dne 9. septembra 1919 se odreja, da se smejo **stojnice** tudi na **zasebnem svetu** postavljati le z dovoljenjem mestne občine in to iz zdravstvenih, estetskih in drugih javnih ozirov.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 10. septembra 1919.

VABILO

na

redni občni zbor

Gospodarske zveze, centrale za skupni nakup in prodajo, reg. zadr. z om. zav. v Ljubljani, ki se vrši dne **7. oktobra 1919** ob 16. uri v uradnih prostorih.

DNEVNI RED:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru;
2. Poročilo načelstva;
3. Poročilo nadzorstva;
4. Odobritev rač. zaključka za poslovno leto 1918/19 in razdelitev čistega dobička;
5. Volitev načelstva;
6. Volitev nadzorstva;
7. Volitev razsodišča;
8. Nakup nepremičnin in stavba skladišč;
9. Pristop k Gospodarski družbi za nakup in prodajo, družbi z om. zav. v Ljubljani;
10. Spremembe pravil;
11. Slučajnosti.

Ljubljana, dne 9. septembra 1919.

Načelstvo.

Št. 325.

Občinski lov

v Selah pri Borovljah oddan bode polom dražbe, katera se vrši **29. sept.** t. l. ob 10. uri v občinski pisarni v Selah za dobo od 1. vi-notoka t. l. do 30. junija 1924 v najem, ločen po lovskih ekoloških:

1. Sele na Kotu: vsključna cena K 150.
2. Sele pri Cirkvi: " " K 150.
3. Sele pri Frajpahu: " " K 100.
3. Sele pri Sajdi: " " K 70.

Najemni pogoji razvideti so pri županstvu v Selah.

Občinski urad SELE, dne 10. sept. 1919.



Po trti neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš oče, stari oče in stric

Franc Slejko

mizarski mojster, Zg. Šiška 82,

v 70 letu svoje starosti, danes ob 9. uri dop. mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb predragega rajnika bode 15. t. m. ob pol. 4. popoldne iz hiše žalosti Zg. Šiška št. 82 na Dravelsko pokopališče.

Zg. Šiška, 13. septembra 1919.

Jožef,
sin.

Marija Slejko,
soproga,

Marija, Franciška,
hčerki.

Cenjenim damam vljudno naznanjam, da sem

otvorila na **Mestnem trgu št. 7.** lastno

izdelovalnico in preoblikovalnico klobukov

Preoblikovalo se bode hitro in lepo vse klobuke od najfinejšega velourja do navadnega filca po najnovejših francoskih modelih.

Cene primerne. Za naklonjenost se cenjenim damam priporoča

P. Barborič.



V par dneh izide
**DRUŽINSKA
PRATIKA**
za leto 1920.

Cena izvodu 2 K, po pošti K 2.20.

Dobiva se v vseh trgovinah
po Sloveniji in pri založni-
štvu „Družinske Pratique“ v
----- Ljubljani. -----

Razprodajalci dobe popust.

Orodje

za ključavničarje, kovače, inštalaterje,
--- tehniški predmeti, klingerit. ---
Prodajalcem izredne cene.

Tehnična pisarna za nabavo orodja
Otto Nussbaum, Dunaj IX, 4
Nussdorferstrasse 68.

BERLIN W. S. — PRAGA I.

Podružnica v Mariboru
Gospodarska ulica št. 38.

je ustanovila tovarna za barvanje in kemično čiščenje
oblek in vsevrstnega blaga. Svetlolikanje (ovratnikov,
srajc, zapeljivost i. t. d.)

Jos. Reich, Ljubljana Novo mesto Maribor.

Vsaki dan sveže

pasterizirano mleko in mlečne izdelke

prodaja po maksimalnih cenah od 16. t. m. naprej

Mlekarska zveza v Spodnji Siški,
Celovška cesta v trgovini pri Skubicu.

Bukova drva

ogljje, smrekov les ---
deske in trame kupuje
»Croatia«, gozdna ind.
delniška družba v Ljub-
ljani, Mar. Terezije cesta 2.

Ljudska posojilnica

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6
obrestuje hranilne vloge po čistih

3%

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in
je imela koncem marca 1919 nad 40 milijonov kron vlog in nad
1 milijon enostotisoč kron rezervnih zakladov.

Posojila se dovoljujejo na osebni kredit (proti menici) na hipoteke
in v tekočem računu.

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.

Griža

se pojavlja v celi Sloveniji. Občin-
stvo se opozarja, da ne uživa suro-
vega sadja, ne zelenjave, razen iz
zanesljivo zdravih krajev. Največja
nevarnost za obolenje na griži pa
je slaba pitna voda, zato naj slavno
občinstvo pije samo zdravilni »Tem-
pelvrec« iz naše Rogaške Slatine.

Sam. Pollak, Zagreb, Jelacicev trg 6

Najcenejši
nakup **manufakturnega blaga**

na debelo kakor: cefiri, šifoni, barhenti, velour, fla-
nele, modra tiskovina, kord-baržuni, hlačevina etc.

Sam. Pollak, Zagreb, Jelacicev trg 6.

Pohištvo

od priprostega do najfinejšega izdelka
priporoča po solidni ceni **FRAN ŠKA-
JAR**, Ljubljana, Rimska cesta 16. Stav-
beno in pohištveno strojno mizarstvo.

Išče se za takoj in za
dalj časa več izurjenih

betonskih zidarjev
in **tesarjev**
ter **betonski polir.**

Stavbeno vodstvo tovarne
za usnje C. Pollak v Kranju.

Lepo, črno letošnje

brinje

se dobi v vsaki mno-
žini pri tvrdki **A. Sa-
rabon, Ljubljana.**

Vreče

vsake vrste in v vsaki množini
kupi vedno ter plačuje naj-
bolje trg. firma **J. Kušlan, Kranj,**
Gorenjsko.

Elektra

društvo za elektrotehnično in
strojniško industrijo.

Inženjeri **Rottenbücher i dr.**

Telefon **Zagreb** Kukovičeva
inter. 8-24. ulica 32.

Brzjav: Elektra, Zagreb.

Projektiranje in gradnja

naprav, koje spadajo v elektroteh-
niško in strojniško stroko.

Veliko skladišče

materijala, naprav in strojev, na-
bavljenih od prvovrstnih elektro-
tehniških tvornic.

Kupujemo vsako množino

lesa

okroglega, rezanega, desk, bukovih in
hrastovih švelerjev ter ogija in kuril-
nih drv. Natančne ponudbe pod »Ex-
port lesa« na upravništvo »Slovenca«.

slanina

Prvovrstna,
sveža

(špeh),

od pitanih sremskih prašičev
se prodaja začasno vsaki dan
na Predovičevi stojnici v Šol-
skem drevoredu od 1 kg na-
prej.

I. vrste (riba) po K 30.— II. vrste po K 28.— za kilogram.

Priporočamo edino tovarniško zalogo
šivalnih strojev
za rodbino in obrt ter njih
posameznih delov.

Istotam se dobijo **potrebščine** za šivilje, krojače in čev-
ljarje ter galanterijsko in manufakturno **blago za obleke.**

JOS. PETELINC, Ljubljana, Sv. Petra nasip, za vodo
desno.

Parketne deščice

hrastove dobavljam na debelo in drobno. Prevzemam tudi po-
kladanje ter vsa v to stroko spadajoča dela. — **Josip Puh**
Ljubljana, Gradaška ul. 22. 5041

Rogaška Slatina

Tempel vrec: Najboljša namizna voda, najbogatejša na
ogljikovi kislini. Pospešuje prebavljanje
in preosnavljanje. —

Styria vrec: Zdravilna voda proti kroničnemu katarju
želodca in čreves, najboljši pripomoček
proti slabemu prebavljanju in teku, bole-
znim jeter in ledvic, sladkorna bolezen.

Donat vrec: Najmočnejši vrec svoje vrste, posebno
dobro sredstvo proti črevesnemu katarju,
želodčnemu kamenu, sladkorni bolezni,
debelosti, putiki, hemoroidom itd. —

Rogaška slatina je najbolj priljubljena in se v obče naj-
več zahteva. To pa radi tega, ker je iz-
med vseh alkalično-saliničnih rudninsko-
kislinskih slatin najbogatejša na ogljikovi
kislini. — Ta slatina je najokusnejša
krepčilna in oživljajoča pijača; obenem
pa tudi najboljšo sredstvo s katerim se
obvaruje v mrzličnih krajih mrzlice. —

Rogaška slatina je najboljša namizna in zdravilna, mine-
ralna voda, katera nima nikdar sla-
bega okusa ali duha.

KOSTANJEV LES

kupi v vsaki množini strojna tovarna
Samsa & Co. v Ljubljani,
Marije Terezije cesta 2.

S. Öhler & Comp. nasl.

Za izvoz

Trst
Corso 16.

Ravnokar so nam došle **velike množine bombažastega**
in volnenega blaga za obleke, barhenta in flanel,
glavnih rut, perila, nogavic v vseh vrstah in cenah.

Vsi, ki se zanimajo za to, so povabljeni, da obišejo naša
skladišča.

Kupljeno blago prepeljemo na željo takoj z last-
nimi avtomobili na dom.

Naročila
prevzame **Ludvik Petrovič & Co.**
začasno hotel »Slon«, Ljubljana.